

CAMPINIA
DRIEMAANDELIJKS BLAD VAN HET STREEKARCHIVARIAAT
NOORD-KEMPENLAND

9e JAARGANG
JULI 1979
NR. 34

Redactie: H. Mijland, assistent-archivaris
Redactieadres: Torenstraat 1, 5688 AM Oirschot
Postbus 11, 5688 ZG Oirschot
Tel. 04997 - 2828 toestel 33

De prijs voor een abonnement bedraagt f 12,- per jaar, vanaf 1 april 1979, hij vooruitbetaling te voldoen, te storten op postgirorekening 10.69.032 van de gemeente Oirschot met vermelding abonnement Campinia. De prijs voor losse nummers is f 3,- per stuk. Indien opzegging niet schriftelijk is medegedeeld voor het begin van het nieuwe kalenderjaar, wordt het lidmaatschap voor het volgende jaar automatisch voortgezet.

Uitgeversrecht: Streekarchivariaat Noord-Kempenland

N.B. Op schriftelijk verzoek kan toestemming tot overname worden gegeven.

De niet-ondertekende artikelen zijn samengesteld door de medewerkers van het Streekarchivariaat Noord-Kempenland.

Voor de inhoud van de ondertekende artikelen is de redactie niet verantwoordelijk.

Geachte abonnee,

Op 2 april 1971 schreef mr. H.K.J.M. Cappetti, destijds voorzitter van de streekarchiefcommissie Noord-Kempenland, in het "Ten geleide" bij de eerste aflevering: "... het verschijnen van Campinia is waard om gevierd te worden." Nu, acht jaar later, kan bevestigd worden, dat deze uitspraak niet ten onrechte is gedaan. In die periode vervijfvoudigde het aantal abonnees. Tot nu toe verschenen er drieëndertig afleveringen, die tezamen 1725 pagina's aan bronnenuitgaven en artikelen over de geschiedenis van de streek bevatten.

Dit alles is mogelijk geworden door de enorme inzet van Uw redacteur, de heer W. Klaasen, die in de vorige aflevering (april 1979, nr. 33) afscheid van U nam. Hij wist zich bij deze arbeid gesteund door de leden van de streekarchiefcommissie, door zijn medewerkers en, niet in het minst, door de velen onder 0 die daadwerkelijk meewerkten aan de totstandkoming van dit blad. Ik meen namens alle abonnees te mogen spreken, wanneer ik op deze plaats de heer Klaasen in zijn nieuw ingetreden levensperiode alle goeds toewens, bovenal een goede gezondheid. Lof zij hem.

Ik hoop, dat U mij hetzelfde vertrouwen schenkt en mij tevens bij zult staan bij de samenstelling van Campinia, en dat Uw interesse het voortbestaan van deze periodiek blijft rechtvaardigen.

Henk Mij land.

I N II 0 11 I)

I.	Oirschotse mensen over Oirschot "Bij Mieke" (door Toke van de Ven-Lommers)	57
II.	De vrijwillige rechtspraak in de dingbank van Zeelst-Veldhoven-Blaarthem (vervolg)	58
III.	De notulen der vergaderingen van schepenen, burgemeesters, armmeesters, kerkmeesters, zitters en notabelen der in de dingbank van Zeelst-Veldhoven-Blaarthem verenigde dorpen (vervolg)	60
IV.	Jaarkronieken uit de schepenprotokollen van Oirschot-Best (vervolg) (door J. Santegoeds, NUenen)	66
V. h.	De Veldhovense oorkonden (Oerle, Meerveld- hoven, Zeelst, Veldhoven, Zonderwijk) van- af de 13de eeuw (vervolg)	74
	Hoe Postel Zonderwijk veroverde, deel I (door J. Lijten)	74
	27. Oorkonde van 17 maart 1394	77
	28. Schepenakte van 's-Hertogenbosch november 1245	78
	29. Schepenakte van 's-Hertogenbosch 26 mei 1281	79
	30. Schepenakte van 's-Hertogenbosch 21 augustus 1281	79
	31. Oorkonde van 3 oktober 1281	80
VI.	Bestse toponiemen (vervolg)	81
VII.	Genealogica	84
	1. Echtparen van Croonenburg van 1620-1972	84
	2. Genealogische gegevens omtrent het ge- slacht van Collenburg vanaf 1629	84
	3. De Brabantse Familie De Cort (door B.W. van Schijndel t, Brussel)	84
VIII.	[Lijzen en hun bewoners te Oirschot vanaf de zeventiende tot de twintigste eeuw	92
IX.	Het landgoed De Baest (door J. Andrik)	92
X.	Lijst van woningen te Zeelst in de 18de eeuw (vervolg)	92
	III. Djept (D'Juijpt)	97
XI.	Lezers leveren hun bijdrage	
	1. Echtparen van Croonenburg (vervolg) (door A.B. van Cronenburg, Rotterdam)	97

I NHOUD (vervolg)

	2. Genealogische gegevens omtrent het ge- slacht van Collenburg vanaf 1629 (ver- volg) (door Nico van Cuijck, Oirschot)	98
XII.	Giovanni en Martinus: het verhaal van een moord (vervolg)	101
XIII.	Historische gegevens over de Sint-Lambertus- parochie en de Maria-kapel te Meerveldhoven (door A. van Run) (vervolg)	104
XIV.	Archivalia aangaande de oude Kempische gil- den	110

I. OIRSCHOTSE MENSEN OVER OIRSCHOT

BIJ MIEKE

(door Toke van de Ven-Lommers)

We gaan toch zo gére met de Heemkundokring
Bij Mieke een tijdje vertoeven,
Als we hebben gewandeld of samen gefietst
Om 'n lekker bakje koffie te proeven.

Zo rustig gelegen aan de rand van ons dorp
Met velden en bossen bezijden,
Is dat een café'ke, gezellig en oud,
Dat doet denken aan vroegere tijden.

Ge ziet er den herd, met de bedstee erin,
Geloof me maar, 't is niet gelogen,
Geruite gordijntjes van Brabantse bont,
De ziede daar mee voor uw ogen.

Op de schouw staan de bordjes, die zijn al heel oud
Zoals vele andere dingen,
De kachel ervoor is een schoon platte buis
Daar staat dan de moor op te zingen.

De tafel met bank, die staan vóór in den herd,
Daar kunde ook koffie bestellen
Die staat op het hoekje van die schoon platte buis
En ge hoort er de nieuwtjes vertellen.

De herberg met tap, die is ook ouderwets,
Aan de muren, daar hangen portretten
En hedde de gemoedelijkheid als geproefd
Dan moete daar eens op letten.

Want Mieke dat is toch zo'n goeie waardin,
Bedrijvig bedient ze de mensen
Die zitten te buurten of spelen wat kaart
En die rust en gezelligheid wensen.

En wordt het voor Mieke dan soms wat te druk
Geen nood hoor, want luister eens effen
Dan komt er wel hulp van het jonge geslacht,
De vrouw of de dochters van Sjefke.

De gesprekken zijn van eenvoudige aard
Geen zware of moeilijke zaken,
Nee, Mieke praat gerre over hennen of zo
Die krek van de leg af geraken.

Of over den oogst, die zo goed was van het jaar
Het hooi en de mais en de haver,
Of over het vee, dat daar loopt in de wei
En er smult van de sappige klaver.

Wat is 't er vredig zo rondom het huis,
Wat ligt dat café'ke daar rustig
En hoog in de bomen, en ook in het veld
Daar zingen de vogeltjes lustig.

Waar zuldet nog vinden zo mooi ouwerwets
Dat doet denken aan vroegere jaren,
Ga kijken bij Mieke, want eenvoudig en rust
Die wisten ze daar te bewaren.

II. DE VRIJWILLIGE RECHTSPRAAK IN DE DINGBANK VAN ZEELST-VELDHOVEN-
BLAARTHEM

(vervolg)

558.	12-3-1618	blz. 268/1
- Flooris Hendricx en Dierick Jacobs hebben de goederen gedeeld, die zij gekocht hebben van de minderjarige kinderen van Peeter Jacobs. Aan Flooris Hendricx vallen ten deel: de kamer; een deel van het zgn. aangelag; de voorste beemd; het zuidelijk gedeelte van de wangen Ecker; het gehele Eckers Bochtjen en de zolder van het huis. De jaarlijkse lasten die daarop rusten zijn: 172 stuivers aan Aert wilborts; 15 stuivers aan Ceel Cornelis; een spint rogge aan de pastorie en vier vat rogge aan het kapittel van 's-Hertogenbosch.
Schepenen: Michiel Dionijssen - Peeter Woutersen
559.	12-3-1618	blz. 268/2 - 269/1
- Aan Diericken Jacobs valt ten deel: zijn deel in het "conpelken"; de helft van de wouten Beker, gelegen ten zuiden van de Rouwen Bocht; de hele Reijt met de Santcuijl en de gracht. De lasten die daarop jaarlijks rusten zijn: 171 stuiver aan Pauwels Janssen; 15 stuivers aan Jan Lenaerts; een spint rogge aan de pastorie te Veldhoven; vier vat rogge aan het kapittel te 's-Hertogenbosch en de gehele cijns die op het goed rust.
Schepenen: Michiel Dionijssen - Peeter Woutersen
560.	Zo.ve.	26-2-1618	blz. 269/2
- Anthonis Thonissen heeft voor twee jaren het vruchtgebruik van een stuk akkerland, genaamd "Aende Heijberch", gelegen in de parochie Zonderwijk-Veldhoven, overgedragen aan Peeter Woutersen (belendende percelen: de erven van Willem Janssen, de weg, Thonis Thonissen). De waarborgsom bedraagt 90 gulden en is terug te betalen voordat het

land wordt teruggegeven, doch uiterlijk twee jaren na laatstleden Lichtmis.

Schepenen: Gielen Nijssen - Peeter Woutersen

561. Zo.Ve. 23-2-1618 blz. 269/3 - 270/1

Jan Janssen heeft aan Anthonis Thonis een stuk weiland, gelegen in de parochie Zonderxdjk-Veldhoven, ter plaatse Heijberch genaamd, in absolute eigendom overgedragen (belendende percelen: het deel van het erf, waarvan dit is gedeeld; de erven Matheus Woutersen; de erven Willem Janssen). Te betalen zijn daaruit een vat rogge aan de pastorie of kerk te Veldhoven en twee verlopen pachten.

Schepenen: Michiel Nijssen - Peeter Wouters

562. 23-2-1618 blz. 270/2

Anthonis Thonissen heeft aan Jan Jansen beloofd voor het voornoemde transport, op Lichtmis aanstaande, vijftig gulden te betalen.

Schepenen: Michiel Nijssen - Peeter Wouters

563. Zo.Ve. 23-2-1618 blz. 270/3 - 271/1

Cornelis Adriaens heeft aan Thonis Anthonissen een stuk land overgedragen, gelegen in de parochie van Zonderwijk-Veldhoven, ter plaatse "Aenden Heijberch" genaamd (belendende percelen: het deel van het erf, waarvan dit is gedeeld; de erven Matheus Woutersen; het erf van Willem Janssen). Jaarlijks is daarvoor een vat rogge te betalen aan de pastoor of kerk te Veldhoven en verder twee verlopen pachten.

Schepenen: Michiel Nijssen - Peeter Wouters

564. 23-2-1618 blz. 271/2

Cornelis Adriaens bekent hierbij voor het voornoemde transport betaald te zijn, alsmede dat hij volledige genoegdoening verkregen heeft voor de hem toekomende goederen uit de patrimoniale goederen van zijn schoonvader, Hendrick Faessen. Verder belooft Cornelis de bedoelde goederen nooit meer op te eisen, op voorwaarde dat Thonis Anthonissen belooft alle lasten, schulden, schuldvorderingen, enz., die op die goederen rusten of komen te rusten, zal voldoen.

Schepenen: Michiel Nijssen - Peeter Wouters

565. Ve. 26-2-1618 blz. 271/3 - 272/1

Cornelis Jacops, als man van Catelijn Janssen, enerzijds, en Barbaera Janssen en haar toegevoegde voogd, anderzijds, kinderen en erfgenamen van Jan Janssen van Cnegsel, hebben de erfgoederen, die hun bij loting zijn toegevallen, en die gelegen zijn bij de Heijberch in de parochie van Veldhoven, verdeeld.

Aan Cornelis Jacops zijn ten deel gevallen: een gedeelte van het huis, te weten de kamer en de halve zolder aan de noordzijde, zijnde een gebont groot. (Indien het huis wordt afgebroken verliest Cornelis het recht op de grond.) Verder de schuur met de hof; de daaraan grenzende dries (belendende percelen: de erven Willem Peetersen, het erf

van Peeter Aerts, de kamer, Peeter Aerts); een weiland genaamd Den Horst (belendende percelen: Willem Peeters, Corstiaen Laureijssen, het gedeelte waar het van afgescheiden is, het erf van Peeter Aertsen en anderen); de oostelijke helft van de Oijversnest (belendende percelen: het erf van Hendrick Janssen, de weg, het erf van Willem Peetersen, het gedeelte waarvan dit is afgescheiden en anderen). De lasten die er op rusten zijn: 100 gulden aan Matheus Wouters of de daarop rustende pacht; de halve cijns of, indien hun onnozele broer Jan Janssen terugkomt, is hij verplicht in eenderde van diens onderhoud te voorzien.

Schepenen: Michiel Nijssen - Peeter Wouters

Kanttekening: Peter Jansen bekent van Cornelis Jansen honderd gulden ontvangen te hebben. 23-2-1623.

566. Ve. 26-2-1618 blz. 272/2 - 273/1

Barbera Janssen en haar voogd zijn ten deel gevallen: de herd, de helft van de zolder en de "neeren" van het huis, gelegen in de parochie van Veldhoven, ter plaatse Heijberch genaamd, onder voorwaarde dat het huis niet mag worden afgebroken; het zogenaamde aangelay genaamd Den Huvel; een beemd genaamd de Oeijversnest (belendende percelen: Corstiaen Laureijssen, Willem Peeters, het erf van Peeter Aerts en anderen, het gedeelte waarvan dit is afgescheiden); een stuk land in de Bocht (belendende percelen: het erf van Willem Willem Peeters, de kinderen van Hendrick Pauwels, het erf waarvan dit is afgescheiden); een stuk land gelegen ten westen van het erf genaamd Oijversnest (belendende percelen: Hendrick Jan Damen, de weg, het erf van Hendrick Willems, het gedeelte waarvan dit is afgescheiden). De jaarlijkse lasten die er op rusten zijn: zes rijsne guldens aan Hendrick Willems en de halve cijns. Zij is tevens verplicht om in eenderde van het onderhoud van haar onnozele broer te voorzien.

Schepenen: Michiel Nijssen - Peeter Wouters

Kanttekening: Peeter Janssen bekent 100 gulden ontvangen te hebben van Barbara Janssen. 20-12-1619.

III. DE NOTULEN DER VERGADERINGEN VAN SCHEPENEN, BURGEMEESTERS, ARMMEESTERS, KERKMEESTERS, ZETTERS EN NOTABELEN DER IN DE DINGBANK VAN ZEELST-VELDHOVEN-BLAARTHEN VERENIGDE DORPEN

(vervolg)

576. B. 27-8-1808 3/162v

Vergadering van de leden van het gemeentebestuur en de gekommitteerden van Blaarthem naar aanleiding van de dispositie van de Landdrost van Brabant d.d. 8 juli 1808, waarbij de gemeente Blaarthem voor de som van 56 gulden is aangeslagen in de belasting, vastgesteld bij de wet van 30 maart 1808. Besloten wordt met de gekommitteerden over te

gaan tot het regelen van de repartitie onder de ingezetenen van Blaarthem. Tot executie dezer repartitie wordt gekommitteerd Diens van Gennip.

Getekend: J.M. Baselmans, C. van Dommelen, Francis Donkers, D. van Gennip, A. van Baarschot.

577. V.Z.B.M.G. 10-3-1809 3/163

Vergadering van de schout-civiel en alle presidenten der gerechtigde gemeenten in het onverdeelde Broek, gehouden in de vergaderkamer te Zoelst. Aangezien volgens reglement op het gemeenschappelijk Broek van 5 november 1805 de schout-civiel en de presidenten bevoegd zijn permissie te geven voor het turf steken, wordt bepaald, dat een ieder die wil met het turf steken kan beginnen op maandag, 17 april 1809 om 1 uur na de middag. De laatste dag is 15 augustus 1809. Wie daarna turf komt steken, zal een boete van 12 gulden moeten betalen en de gestoken turf afgeven. Aan ieder huisgezin wordt een stuk van 20 treden toegewezen (iedere trede 3 voet Rijnlandse maat). Wie meer dan 20 treden besteekt of zijn plaats niet duidelijk zichtbaar afpaalt, zal 6 gulden boete moeten betalen. Een ieder mag hei- of platte turf steken, maar deze niet voor strooisel of mest gebruiken. Overtreding wordt bestraft met een boete zoals in artikel 2 vermeld. Tevens wordt een ieder gewaarschuwd geen turf buiten de gerechtigde gemeenten te verkopen. Overtreders hiervan zullen aan de criminele rechter worden overgeleverd.

Getekend: J.F. de Wit.

578. V.Z.B.M.O. 15-3-1809 3/164

Vergadering in de vergaderkamer te Zeeist van de schout-civiel en alle leden van de gemeentebesturen van het gehele schoutambt van Oerle (afwezig A. Bressers van Oerle, Eijnden van Veldhoven, en Fr. Donkers van Blaarthem), waarbij wordt voorgelezen een missive van J. J. Ribbius, kommissaris over het werk der verponding over het arrondissement St. Oedenrode d.d. 13 dezer, waarin deze klaagt over de nalatigheid van de vorster of gerechtsbode in het schout-ambt. Tevens wordt gememoreerd het verbaal van het verhandelde bij de Landdrost van Brabant d.d. 7 december 1807, waarin deze verklaart, dat het hem hard voorkomt een dergelijk ambtenaar te ontslaan, alvorens hem na vermaning nog eens de kans te geven zijn gedrag te corrigeren. Dit verbaal van de Landdrost is aan de vorster voorgelezen, terwijl de schout hem ook heeft bedreigd met ontslag indien een dergelijk wangedrag zich herhaalt. De vergadering besluit de missive van J.J. Ribbius in originali aan de heer Landdrost te zenden, zodat deze definitieve maatregelen kan nemen.

Getekend: J.v. Sambeek, G. de Wit, H. Sengers, P. Wellens, Joh. v. Rooy, P.v.d. Wildenberg, J.M. Baselmans, C.v. Dommelen, G. Verheijden, P. Louwers, H. Baselmans, J. Somers, A.v.d. Wildenberg, H.P. Borgers, sekretaris J.F. de Wit.

579. V.Z.B.M.O. 30-3-1809 3/165-166

Vergadering in de vergaderkamer van Zeelst van de schout-civiel en de leden der gemeentebesturen die onder het schoutambt Oerle vallen (niet aanwezig: J. Somers, W.v.d. Eijnden van Veldhoven en A. Bressers van Oerle, die niet heeft willen tekenen). De schout-civiel geeft te kennen, dat het noodzakelijk is een reglement op te stellen tot wering van alle vreemdelingen, landlopers, Franse keizerlijke deserteurs en Hollandse deserteurs. Er zijn ingezetenen die deze als knechten en werklieden huren of tegen kostvergoeding aannemen en bij een onderzoek door de overheid verbergen. Er wordt besloten het navolgende koncentreglement ter approbatie aan de kwartierschout van Eindhoven te zenden:

- 1) Niemand mag binnen de gemeenten van het schoutambt Oerle personen in zijn huis, dienst of kost nemen, die buiten het schoutambt geboren zijn, behalve degenen die tevoren bij de schout-civiel zijn aangegeven, ten einde de schout in staat te stellen na te gaan of de nodige bewijzen aanwezig zijn, die een verblijf rechtvaardigen. Wie bevonden wordt Franse keizerlijke en Hollandse deserteurs te hebben opgenomen, wordt met 25 gulden beboet;
- 2) van deze boeten blijven echter vrij degenen, die voldoende kunnen aantonen, dat de betreffende personen familieleden of vrienden en in het Koninkrijk geboren zijn, zich niet langer dan drie dagen bij hen ophouden of opgehouden hebben en zich niet aan desertie hebben schuldig gemaakt;
- 3) herbergiers of logementhouders kunnen volstaan met het aangeven van passagiers, die maar één nacht overblijven bij de president of het dichtstbij wonende lid van het gemeentebestuur en wel 's avonds vóór tien uur. Overtreders hiervan zullen een boete van 6 gulden moeten betalen;
- 4) bestemming van de boeten: een derde voor de aanbrenger, een derde voor de armen van de plaats waarin de overtreder woont en een derde voor de schout-civiel.

Getekend: J.v. Sambeek, G. de Wit, H. Sengers, P. Wellens, Joh. van Rooy, P.v.d. Wildenberg, H.P. Borgers, A.v.d. Wildenberg, P. Louwers, J.M. Baselmans, G. Verheijden, C. v. Dommelen, F. Donkers, 11. Baselmans, sekretaris J.F. de Wit.

580. Z. 6-4-1809 3/167r

Wijnant Huijsmans, molenaarsknecht te Zeelst, heeft zich ingevolge de ordonnantie, volgens welke de belasting on het Gemaal zal worden geheven, aangegeven om onder eed te worden genomen. Deze eed werd thans in handen van de schout-civiel afgelegd.

Getekend: Wijnant Huijsmans (kon niet schrijven), G. de Wit, Joh. van Rooy, P.v.d. Wildenberg, sekretaris J.F. de Wit.

581. V. 24-4-1809 3/167v-168r

Vergadering van de leden van het gemeentebestuur en de gekommitteerden van Veldhoven, waarin nieuwe burgemeesters en een ammeester wor-

den gekozen en wel voor de periode van 1 mei 1809 tot 30 april 1810. Nieuwe burgemeesters: Philips Rooyarts en Jan F. Rooymans, 'nieuwe armmeester: Huijbert Nagelmakers.

Getekend: J. Somers, W.v.d. Pijnden, A.v.d. Wildenberg, P.v.d. J.P. Liebregts, D. van Esbeek.

582. Z. 28-1-1809 ³/168v-169r

Verkiezing nieuwe burgemeesters en nieuwe armmeester van Zeelst. Burgemeesters: Lambert Spooren en H.A. Senders voor de tijd van 1 mei 1809 tot 30 april 1810, armmeester: Wouter van Gennip van vrijdag voor Pasen 1810 tot vrijdag voor Pasen 1811.

Getekend: Joh. v. Rooy, P.v.d. Wildenberg, H.P. Borgers, J.v. Dijk, F.v. hierop, P. Couwenberg.

583. V. 2-5-1809 3/168r

De nieuwgekozen burgemeesters en de armmeester van Veldhoven hebben de voorgeschreven eed afgelegd in handen van de schout-civiel.

Getekend: J.F. Rooymans, Philips Rooyarts (kon niet schrijven), Huijbert Nagelmakers, J. Somers, W.v.d. Eijnden, A.v. d. Wildenberg.

584. Z. 5-5-1809 3/169r

De nieuwgekozen burgemeesters en de armmeester van Zeelst hebben de voorgeschreven eed in handen van de schout-civiel afgelegd.

Getekend: Wouter van Gennip (kon niet schrijven), L. Spooren, H. Senders, Joh. v. Rooy, P.v.d. Wildenberg, H.P. Burgers, sekretaris J.F. de Wit.

585. V.Z.B.M.O. 19-8-1809 3/169v

Vergadering van de schout-civiel en de leden der gemeentebesturen van het schoutambt Oerle (niet aanwezig: Oerle, A.v.d. Wildenberg en W.v. d. Pijnden van Veldhoven, C.v. Dommelen en F. Donkers van Blaarthem). De schout-civiel geeft te kennen, dat men niets onbeproefd moet laten om de ingezetenen op te wekken tot de wapendienst voor Zijne Majesteit en het vaderland. Besloten wordt aan vrijwilligers onder de ingezetenen een premie van 10 dukaten te geven, uit te betalen na goedkeuring door de koormandant.

Getekend: Joh. van Rooy, J. Somers, J.M. Baselmans, P.v.d. Wildenberg, H.P. Borgers, P. Louwers, G. Verheijden, IL Baselmans.

586. V. 16-12-1809 3/170r

Jan Verhagen junior, slager te Veldhoven, die zich ingevolgt ordonnantie volgens welke de belasting op het Bestiaal zal worden geheven, heeft aangegeven om onder eed te worden genomen, heeft thans de voorgeschreven eed in handen van de schout-civiel afgelegd.

Getekend: J. Verhagen, J. Somers, A.v.d. Wildenberg, sekretaris J.F. de Wit.

587. Z. 30-3-1810 - 3/170v-171r

Vergadering van de schout-civiel en de leden van het gemeentebestuur en de gekommitteerden van Zeelst. Aangezien Zeelst door de leveranties ten behoeve van de Franse troepen in schulden is geraakt, die in verband met het onvermogen van de ingezetenen niet kunnen worden aangezuiverd, en aangezien een klok in het Belfort gebarsten is en daardoor onbruikbaar is geworden, en verder in overweging genomen hebbende, dat het Belfort zelf is versleten en dreigt om te vallen, wordt besloten, de president-schenen Joh. van Rooy te autoriseren, de grote klok in het Belfort te verkopen aan de meest biedenden en de opbrengst in de rekening van de burgemeester van 1809 te verantwoorden. Verder wil men de burgemeester autoriseren het Belfort te doen afbreken en publiek te verkopen.

Getekend: G. de Wit, Joh. v. Rooy, P.v.d. Wildenberg, P. Gouwenberg, F.v. Lierop, J.v. Dijk, sekretaris J.F. de Wit.

588. V. 5-4-1810 3/171v-172r

Vergadering van de leden van het gemeentebestuur en de gekommitteerden van Veldhoven (niet aanwezig: P.v.d. Hurk, J. Liebregts). Aangezien Veldhoven door de leveranties ten behoeve van de Franse troepen in schulden is geraakt, die in verband met het onvermogen van de ingezetenen niet kunnen worden aangezuiverd en aangezien de gemeente obligaties bezit ter waarde van 1200 gulden, die echter nog 3 laar moeten blijven staan, wordt besloten, deze obligaties te verkopen en de opbrengst over te dragen aan de burgemeester van 1809 om de genoemde schulden te kunnen betalen.

Getekend: J. Somers, A.v.d. Wildenberg, D.v. Esbeek, sekretaris J.F. de Wit.

589. V. 19-4-1810 3/172v-173r

Verkiezing nieuwe burgemeesters en armmeester voor de tijd van 1 mei 1810 tot 30 april 1811. Burgemeesters: Nicolaas Schippers en Poulus Verschuuren. Armmeester: Barthel van Zon. Verder wordt besloten (volgens verbaal van de Landdrost) een reële belasting te heffen van 3/8 der verponding en een personele belasting van f 400,-- om de tekorten van de karrevrachten voor de Fransen aan te zuiveren.

Getekend: J. Somers, A.v.d. Wildenberg, J.P. Liebregts, D. van Esbeek, sekretaris J.F. de Wit.

590. V. 19-4-1810 3/173r

De nieuwgekozen burgemeesters en de armmeester van Veldhoven hebben de voorgeschreven eed afgelegd.

Getekend: Poulus Verschuuren, Nicolaas Schippers, B.v. Zon, G. de Wit, J. Somers, A.v.d. Wildenberg, sekretaris J.F. de Wit.

591. Z. 20-4-1810 3/173v-174r

Verkiezing nieuwe burgemeesters en armmeester van Zeelst. Burgemees-

ters: Lambert Spooren en Hendrik A. Senders, van 1 mei 1810 tot 30 april 1811, tot a/meester Joh. Smits van vrijdag voor Pasen 1811 tot vrijdag voor Pasen 1812. Verder wordt besloten een reële belasting te heffen van der verponding en een personele belasting van f 400,-- om de tekorten van de karrevrachten voor de Fransen aan te zuiveren.

Getekend: J.v. Rooy, P.v.d. Wildenberg, F.v. Lierop, J.v. Dijk, P. Couwenberg, sekretaris J.F. de Wit.

592. B. 21-4-1810 3/174v-175r

Verkiezing nieuwe burgemeester: van 1 mei 1810 tot 30 april 1811 Jan Louwers. Verder wordt besloten een reële belasting te heffen van 3/8 der verponding en een personele belasting van f 120,-- om de tekorten der karrevrachten voor de Fransen aan te zuiveren.

Getekend: J.M. Baselmans, C. van Dommelen, Fr. Donkers, D.v. Genip, sekretaris J.F. de Wit.

593. Z. 27-4-1810 3/174r

De nieuwgekozen burgemeesters en de armmeester hebben de voorgeschreven eed in handen van de schout-civiel afgelegd.

Getekend: L. Spooren, H. Senders, Joh. Smits, G. de Wit, Joh. van Rooy, P.v.d. Wildenberg, sekretaris J.F. de Wit.

594. B. 30-4-1810 3/175r

De nieuwgekozen burgemeester van Blaarthem heeft de eed afgelegd in handen van de schout-civiel.

Getekend: Johannes Louwers, J.M. Baselmans, C. van Dommelen, G. de Wit, sekretaris J.F. de Wit.

595. 2. 11-7-1810 ³/₁75v

Vergadering van de schout-civiel en de schepenen van Zeelst. Andries de Loure, molenaar te Zeelst en diens knecht Wijnant Huijsmans, die zich ingevolge ordonnantie volgens welke de belasting op het Gemaal zal worden geheven, hebben aangegeven om onder eed te worden genomen, hebben thans deze eed als voorgeschreven afgelegd.

Getekend: A. de Loure, Wijnant Hilijsmans (kon niet schrijven), G. de Wit, Joh. v. Rooy, P.v.d. Wildenberg.

596. V. 24-9-1810 3/176r

Leonardus Vromans, slager te Veldhoven, die zich ingevolge de ordonnantie volgens welke een belasting op het Geslacht zal worden geheven, heeft aangegeven om onder eed te worden genomen, heeft deze eed thans afgelegd in handen van de schout-civiel.

Getekend: Leonardus Vromans (kon niet schrijven), J. Somers, A.v. d. Wildenberg, sekretaris J.F. de Wit.

597. V.Z.B.M.G. 19-9-1810 ³/₁76v-178v

Vergadering van de maires en de gemeentebesturen van Veldhoven, Meereldhoven, Zeelst, Blaarthem en Gestel. De maire en president van het gemeentebestuur van Gestel brengt naar voren, dat in het gemene Broek in verband met de sterk aanhoudende droogte veel meer turf is en nog dagelijks wordt gestoken dan in voorafgaande jaren, dus veel meer dan de ingezetenen voor eigen konsumptie nodig hebben, hetgeen ten gevolge heeft dat er veel personen van andere gemeenten turf kopen van de inwoners dezer gemeenten. Op grond van het aloude gebruik heeft de maire van Gestel in de nacht tussen 14 en 15 september j.l. 6 karren laten aanhouden, welke door de inwoners van Gestel waren achterhaald. Deze karren waren eigendom van inwoners van Strijp en Woensel en waren beladen met turf afkomstig uit het gemene Broek. Nadat de eigenaars cautie hadden gesteld, werden de karren vrijgegeven. - De vergadering wil dergelijke misbruiken tegengaan en de overtreders, met name Jan van Lieshout, Gerard van de Laar en Jan van Vroenhoven uit Woensel, Hubert Sijmons, Jan van Eersel en diens knecht en Nicolaas Smulders uit Strijp tot voorbeeld van anderen beboet zien. Fr wordt besloten een rekwest aan de prefekt van dit Departement te zenden met het verzoek, maatregelen te treffen tegen deze misbruiken, en de overtreders te straffen. S. de Vries en sekretaris J.F. de Wit worden gekommitteerd om zich naar Den Bosch te begeven om deskundigen te raadplegen om het nodige rekwest te kunnen opstellen.

Getekend: G. de Wit, B. Kerssemakers, Joh. van Rooy, J.v.d. Mortel, P. Leuwers, J.M. Baselmans, A. Mikkers, C. van Dommelen en J. Somers (loco-sekretaris).

(wordt vervolgd)

IV. JAARKRONIEKEN UIT DE SCHEPENPROTOKOLLEN VAN OIRSCHOT-BEST

(door J. Santegoeds, Nuenen)

APRILIS

1594

Mons. Clusius:

Opten selven heeft mons. Clusius eenen omlopende brieff gesonden om de tachterheydt van zyne penningen te mogen hebben, oft anderssins dat hy heeft brieven de debitis om ter executie te stellen. Den boede VI st.

Heerwagens:

Opten selven VIIe aen allen heertgangen brieven geschreven omme twee heerwagens eenen op geen zyde ende eenen op dese zyde terstont opde ure diemen hen andermael ordineerden aende plaetse ontrent der linden te hebben.

Vrouw van Fama:

Orden VIIIE aprilis eenen omlopende brieff ontfangen, gecomen vande

gouverneur van Neusden jo. Floris van Brederode, mentionerende dat wy terstont onse quote tegen IIIIM gld over der Meyery soude opbrengen tot behoef van vrouwe van Baan, volgens de last van zyne excellentie graeff Mauritz, daeraff onsen quote voer Oerschot is gestelt op IIC VII gld IIII st, ter stont geset tot Bredae den XVIIe van deser maent, den bode gegeven. Daeraff de cotype auctentyck byde gemeyne stucken is berustende.

Ariaen van Waelre:

Opten IXe eenen brief van Adriaen van Waelre van Turnout ontfangen inhoudende dat wy terstont soudon comen voldoen oft andere assignatien seynden, mede oyck datmen met hem van alles soude comen affrekenen.

Peter Verlanen:

Opden XIe eenen brief ontfangen van Peter Verlanen van Loven, dat wy hem terstont soudon comen betalen de resterende hondert twee gulden vier stuvers als hem resteerden vande costen vande gevangenen binnen Geertruydenberge gedaen.

Heerwagens:

Opden selven is geresolveert opt raethuys datmen de perden totter heerwagen diemen soude copen ende de wagen, ende daervoer de voerlieden hueren.

Beyherts dat hij van executie soude ophouden:

Opten XIIe eenen brief geschreven aen Jacop Beyherts, schoutet tot Oesterwyck dat hy soude supercederen vande gepretendeerde executie zynre costen daeraff hy sommatie met den eer. Fabri hadde doen doen, ende dit ter instantie vande mede anderen gedeputeerden over de differenten zynre rekeninge.

Boy Jan:

Opten selven dach eenen brief van Boy Jan ontfangen met het contract etc. omme terstont hetalinge te hebben.

Regen:

Het heeft desen tyt al te vele geregent, wee den legen landen. Ende daerop dickwils snachts gevrosen.

Beyherts ut supra:

Opten XIIIe daeraff te weten vande brieven, van Beyherts antwoordt ontfangen dat hy van d'executie soo vele Oerschot aengaet sal surcheeren, ende dat ick soude comen den woensdach op oudt Herlaer omme te procederen tot voerderinge der liquidatien der differenten ende mede tot dyen eynde van surcheantie brieven gegeven aen Marten Fabri, deurweerdere wonende tot Helmont. Den bode gegeven VI st.

Gestel ende Sgraets tot Helmont gegaen:

Opten selven dach syn Gestel ende ick naer Helmont gegaen, eensdeels omme de selve brieven aen Fabry te destineren, anderssins oyck omme met meesteren Dircken vande Bleeck te commuceren ende hem indyen te hebben omme de munimenten totten processe vande Duytschen van hem te crygen, dwelck hy oyck heeft geloofd te doen (gratuitate inse promissa prima).

Andere ordinantie voer Ariaen van Waelre:

Opten XIIIe tot Fyndoven metten voerscreven Gestel geweest by meesteren Peteren van Rythoven stadhouder aldaer, omme andere assignatien te hebben tot voldoeninge vande schuit van Adriaen van Waelre, dwelck hy oyck geloofd heeft alsoo te doen, ende te seynden den dynstach naestcomende.

Turnout:

Opten XVe heeft den deurweerder Cauerson van wege de ingesetenen van Turnout der gemeynte by opene brieven van daeghsele inden raet van Brabant gedaecht tot voldoeninge vande VIIIC gld, daerop sy alleenlyck bekennen ontfangen te hebben IC VIII gld ende den dach is gestelt den IIIe may naestcomende.

Collegie vande Paus:

Opten selven dach brieven vande deecken vanden Bosch Ceverinx ontfangen datmen terstont soude voldoen eenen termyn van TIC gld tot behoef van spaus collegie. Den bode gegeven.

Heerwagens ende belastingen vanden Bosch:

Opten XVIIe van mr. Symons stadhouder van Kempelant brieven ontfangen dat de heerwagens van XI zyn gereduceert op VIIen, ende oyck dat zyne hoogheyte van Oostenryck aen hen beslotene brieven heeft gesonden omme altyt der stadt vanden Bosch tot hennen versueck te assisteren met kerren, wagens, pyonieren ende mede dat wy den maendach tot Oerle soudon comen.

Executie vande slot vande rentmeester Bax doer Verschoot:

Opten selven dach inden mergenstont syn hier seeckere soldaten comen executeren van wegen Alart Verschout voerden termyn nu lest van twee hondert gulden verscheenen, ende hebben oyck om Jacop Stathouwers mede geweest, van executie hen moeten geven VIII gld ende II gld VIII st verteert.

Millinek:

Opten XVIIe scryven van Jan Millinek ontfangen omme terstont te comen betalen hondert gulden van assignatie des rentmeesters Bax.

Ariaen van Waelre:

Opten XVIIIe scryven van Adriaen van Waelre ontfangen omme andere assignatie te hebben.

Boter merckt ende corenmerckt:

Opten selven dach gepubliceert dat de botermerckt van Paeschen tot Bamis sal beginnen ten selven uren ende van Bamisse tot wederom Paeschen ten acht uren ende altyt de corenmerckt ten 8 uren, met verstande dat alle coren getocht hebbend, terstont sullen moeten betalen oft sal de vercopere syn coren eenen andere mogen vercopen ende wat min gilt opten iersten topere te verhaelen op reele executie naerder inden jaerkenboeck begrepen.

BroeCHOVEN:

Opten XVIIIe eenen omloper gecomen gesonden by Wynant Jacobs :,Adaat van wegen den rentmeester BroeCHOVEN omme terstont te comen betalen

de geheele maent van meert tot Eyndoven op executie.

Dagement van Leemput; mevrouwe van Fnckevort; belastingen: Opten selven dach Gestel ende Sgraets gecompareert tot Oerle. Inde vergaderinge daer is geresolveert aen myne hoeren Clusio te scrijven vande dagemente dat Absalons, nacsact van wylen Pauwels vande Leemput heeft doen doen, alleenlyck aengaet den quartier van Pelant. Oyck dat hy raet sonde soecken omme vande vr~ van Erickevort ont-slagen te worden, men soude hem releveren schadeloos. Insgelyx de ordinantie van aertshertoge Ernestus te contramineren tegen dyen van den Bosch by hen verworven, datmen se in alles theuren versueck souden dienen met wagens, kerren, perden pyonieren etc. Ende alsnoch dat wy, te weten de Meyerye, vande gratie der surcheantie vande hoede mede soude genieten gelyck de quartieren van Loven, Brussel, ende Antwerpen, te weten vande jaeren LXXXVII tot LXXXVIII.

Vrouwe van Fama:

Item is noch aldaer geresolveert datmen terstont naerden Nage sonde schicken omme te solliciteren daffdoeninge vande heysch van IIIIM gulden vande vrouwe van Fama over de Meyerye geheyscht, ende de kerren ende pyonieren die wy tot bredae moeten doen aff te krijgen, daertoe is gecommiteert Aert Sgraets met noch eenen daertoe by hem te nemen, cum clausulis rat hahitionis et indemnitatis, prout in instrumente onder den notaris mr. Penrick Cox berustende.

Andries van Beringe om eenen geerde vidicit sed non credim, want nyemant daeraff en weet:

Opten XXe brieven gecomen van Capiteyn Risoer genoempt vander Noot ten eynde men eenen soldaat genoempt rasdries van Beringen sonde voldoen een peert dat hem tot Oerschot soude syn genomen, geleden ontrent seven jaere, getost hebbende XXXII ponden Vlaemsch, daerop hem is gcantwoordt dat de magistraat egeen kennisse daeraff en heeft dat daerom nyemant die tselve gedaen sonde mogen, sonde worden genomineert om daertegens te doen nae behoren.

Turnout:

Opten selven mr Dirck Toerkens ende ick gereyst naer Turnout ende aldaer metter magistraat termynen gestelt vande VIIIC gld, te weten den ierste termynen van tgene men bevinden sal hen te comen op Bamisse ende den andere op Lichtmisse naestcomende ende daervoer te laten passeren acte van volontaire condempnatie te hove. Ende syn gekeert XXIIe. Opten selven Claes Ariens naer Heusden tyt aende gemeeraet.

Arrest doer Jan Wouters:

Opten XXIIe heeft Jan Wouters van Oesterwyck Aelbrechten Verhoeven doen haelen ten Bosch, voer seeckere schulde by Jannen op dese vryheyt pretenderende.

Op tslot van Turnout volck gecomen:

Opten voerscreven XXe syn tot Turnout gecomen twee compaignien ruyteren opt slot, deene van Conte Cabuano, dander van Caradyn, daer-

mede de borgeren metten service seer syn geplaecht, dlant van Bredae van hoy ende haver.

Opten XXIIe syn hier ontrent XXXV soldaten van Bredae ende Heusden doergecomen, tomende vande heyden aff ende soo tuyswaerts.

Extraordinarisse van Heusden, IIII maenden:

Opten XXIIIe hier brieven gecomen vande rentmeester ende gecommiteerde tot Heusden, te weeten Bruyninx ende Vereyck, omme ter ordinantie vande Raede van Staeten grotelyck op te brengen vuyt den vier quartieren elck vier extraordinarise maenden, te weten supplerende op april, may, junio ende julio, elck eenen maent. Ick hebbe de copye onder de gemeyne stucken berustende. Den bode Drijes Weesboom gegeven XV st.

Assignatie van Bax aen Pigggen:

Opten selven dach copye van eenen assignatie ontfangen vande capiteyn Marcelis Bax ter saecke van tachtentich gulden omme die terstont te comen betalen tot Bredae aende weduwe Inden groten Herdt, genoempt Elisabet Pigggen. Den bode daeraff gegeven.

Vrouwe van Fama:

Opten XXIIIe geschreven aen meester Symonen tot Bergeyck omme de principale brieven vande gouverneur tot neusden te hebben daermede hy schryfft in faveur van vrouwe van Fama tegen den taux van IIIIM gulden over die vier quartieren, Oirschot aenlopende IIC VII gld IIII st.

Danel van Vlierden:

Den selven dach scrijven van Danel van Vlierden ontfangen omme betalinge van zyne assignatie, dyen ick heb geantwoordt dat hy d'assignatie aen vorster sonde seynden, soude hem daeraff doen betalen.

Goeverneur van Breda peert:

Opten selven dach brieven ontfangen vande secretaris vande heere van Brederode datmen het port aende selven heere sonde betalen. Dyen is geantwoordt de betalinge geschiet te syn.

Sollicitatie inden Nage: Sgraets ende Sprincen:

Opten XXVe met Wouteren Sprincen gereyst naer den Dage ende vuyt geweest totten IIe may, tsamen VIII dagen ende aldaer nyet cunnen verweenen vande vier opgeleeghde extraordinarise maenden, noch vande kerren tot Breda, noch vande vrouwe van Fama, midts de Raden van Staten vertrocken nae Swol opten XXIX aprilis.

MAYO secure laxari sit tibi cure

Dachverlies:

Opten IIIe brieven van Dachverlies ontfangen datmen terstont tot Eyndoven soude comen rekenen, daerop antwoorde geschreven datmen soude comen als Niclaes Adriaens (die best kennisse van saecken heeft) weer gecomen.

Capiteyn Neus:

Opten IIe maij syn Henrick int Ekerschot ende Danel vande Schoot ge-

gaen naer Helmont met de quitantie van Caniteyn Neus, doer voer-
gaende beschrijvinge ende gekeert den IIIe.

Heet weder:

Het is int aencomen vande mey soe wermen, jae heeten weder geweest
al haddet int midden vande somer geweest.

Prys van coren:

Het coren ende geit seer de voergaende merckt ende cours gehouden.

Cassatie tegen de beschryvinge vanden Bosch:

Opten Ve diversche copye van beschryffbrieven vanden Bosch gemaect
met copye vande hooft vaert van hertoginne Joanna, met seeckere re-
quest ende apostille inden hove van Brabant verworven omme te hove
cassatie te crygen vande sulcke beschryff brieven, ende dit is son-
derlinge geschiet tegen Jannen Wouter Heymans, soo wy ten Bosch
nyet te hooft en staen.

Naer Brussel gesonden:

Opten VIe Ghysbert van Doren onsen bode daermede nae Bruessel ge-
sonden ende opten VIIIE is hy gekeert overmidts nyet door en dorfte
gaen, om perikels wille.

Accorde van Jan Wouter:

Opten Iie maij is mr Dirck naerden Bosch gegaen omme naerder accor-
de te maecken met Jannen Wouter Heymans, midts hij tvoergaende nyet
staen en wilde ende alsnu finale accorde opten IIIe may gemaect
gepasseert voer Jan Beerdonck, notario.

Jan Wouters beschryff brieven vanden Bosch gesonden:

Opten Ve syn Goyaert vander Hoeven, Herman Stockelmans ende Jan
Ariaen Leyten naerden Bosch gegaen omme te excepiere op alsulcke
beschryffbrieven als Jan Wouters ter saecke vande contributie heeft
gesonden omme voerde weth vanden Bosch te tomen (oft anderssins
met hem minlyck accorde te maecken) soo wy nyet te hooft vaert al-
daer ten Bosch en staen noch oyck ter appellatien, dan alleen voer
leenmannen alhier oft in Kemmelant geseten, oft voerden hove van
Brabant.

Bruijninx:

Opten IIIe syn Bartel van Gestel ende Claes Ariens gegaen naer Heus-
den omme eenige betalinge te doen ende voerts de executie te doen
ophouden.

Grobendonx ruyters eenen verslagen:

Opten VIIe seeckere ruyteren van Biest onder Grobendonck liggende
hier doer gecomen, hebbende een ledich peert daeraff zy seyden een-
nen aff geschoten te zyn.

Dachvaert tot Velthoven gehouden:

Opten VIIIE eenen dachvaert tot Velthoven gehouden, daer gecomit-
teert zyn Aert Sgraets ende Wouter Sprincen met eenen admict oft
enige van hen omme te reysen naer Swol byden Staten, ten eynde van-
de affdoeninghe vande extraordinarise.

Betalinge van fortificatie tot Breda:

Opten IXe is Wouter Sprincen heel betaelt vande pyoniergelt voerden
Berge ende de kerren van Bredae, daervoer int geheel ontfangen 14
gld V st. Hollants geit.

Jaecq Charle vande weu van Neusen:

Opten selven dach Henrick int Ekerschot ende Panel vande Schoot ge-
comen van Biest, van Leckerbeetken ter cause vande betalinge van
Neusen daeraff Jaecq Charle getrouwt hebbende de weduwe van Neusen
noch veel heyschende etc. ende Leckerbeetken verclaert seer nae by
betaelt te zyn, ende den bode van Jan Charle gegeven 24 st.

Besloten brieven vande hove inden naeme vande quartier ende ma-
gistraet vanden Bosch.

Opten selven dach Heus van Poppel hier gecomen met brieven adres-
serende aende wedthouderen der stad vanden Bosch ter saecke vant
supercederen vande pyonieren, opte naeme van Oesterwyck ende Kemp-
lant gesolliciteert.

Laureys Floris:

Opten voirscreven VIIIE Teuwen Tyssen gesonden naer Laureys Floris
tot Breda omme een wenich de patientie te nemen vande geleende pen-
ningen ende is daermede te vreden, d'antwoort opten IXe by mynen
brieven geattacheert.

Cassatie:

Opten 11 Mathys de Kenner naer Bruessel gesonden van wegen Adriae-
nen opte Mortel ende oijck van wegen Kerckhoff ende Spooridonck om-
me cassatie vande brieven van Jan Wouters te impetieren ende ge-
keert opten XVIIe.

Beyhertz:

Opten XIIIe brieven van Beyhertz ontfangen omme op maendach op oudt
Herlaer te compareren.

Reparatie kercken ende raethuys:

Desen tyt is den toren ende kercken metten raethuys verrepereert in
schalven dack.

Weeckmerckt coren:

Opten XIIIIE wesende mercktdach isser abundant rogge gecomen, d'lo-
pen voer XVIIist.

Geregent:

Ende opten selven dach hevet seer geregent hoe welle lange tyt te
voren schoon weder ende werm is geweest.

Rekeninghe Beyherts:

Opten XVIe Goyaert Nys ende ick gecommareert op out Herlaer omme in-
der saecken vande differentiale pointen der rekeningen Jacop Bey-
haerts te besoigneren maer soo mr. Jan de Roy den secretaris van Til-
burch mede gecommiteert nyet voerts en quam, alsoo onder protesta-
tie tegen hem genomen re infecta. Opten XVIIIE gekeert, ergo III da-
gen.

Seer coudt weder:

Op desen XVIIe ende voerts de geheele weecke door hevet soo vreesse-lyck cout geweest ende alsoo gevrosen datter vele somervruchten be-
vroren syn, als gerst, pepoenen, comcommeren, cuwoorden, meloenen,
torxe bonen etc. ende besondert tselve geschiet zynde tusschen den
XXe ende XXIIe maj snachs, wantet doergaens hagelden, sneuden ende
vroos.

Seer geregent, vide processie gehouden:

Op Assentien dach, wesende den XIXe hageldent ende sleddent soe dat
de priesteren ende gesellen vande chore de processie naer ouder ge-
woonten nyet en hebben gehouden in onser Liever Vrouwen kercke, maer
den secretaris ende heyde vorsteren hebben de oude statie gehouden
ad capellam.

Opten XXIIe savonts is Jan de sone Arien opten Mortel, wesende den
knecht vande schoutet voer .oerden Weernaerts zynen vader naer Brues-
sel gegaen.

Wouter de Mulder gequetst:

Opten XXIIe is Wouter de Mulder van Beers van Jacop Everts op zyn
hoofd gesmeten met eenen puthaeck.

Assignatie door Capiteyn Bax aen Lysken Piggen, Breda:

Opten XXIIIe wederom scryvens gecomen van Elisabeth Piggen van Breda
omme de penningen aen heur van Cap. Bax geassigneert tot LXXX gld toe
te hebben. Den bode gegeven X st.

Antwoordt onte selve brieven:

Ende antwoordt geschreven datse een wenich de patientie soude nemen
ymmers tot datmen daeraff den capteyn hadde gesproken, dwelck eerst-
daeghs mogelyck wesende, geschieden s,ble.

Schouteth van Roy dachvaert tot Helmont geleeght:

Opten XXVe scryvens vande schout van Roij ontfangen omme dat de ge-
committeerde vande vier quartieren souden compareren tegen den XXVIIe
tot Helmont.

Versueck van de rekeninghe Aert Jansen Geertruvdenberge:

Opten selven dach brieven ontfangen van Aert Janssen tot Geertruy-
denberge omme tusschen dat ende den XIIe Juny naestcomende met hem
te comen aff rekenen op peene van dat alle assignatien sullen wesen
bekent etc. ende dyen volgens voldoen souden moeten worden. Den bode
gegeven XXX st. De cotype onder mynen stucken berustende.

D'erffgenamen willem vande Eertwech tot Maeseyck:

Opten selven dach brieven ontfangen van Andries van Eyck van wegen
den erffgenamen willem vanden Eertwech omme alle de achterstelle
te hebben van date 23 mey 94. Daerop hem is geschreven dat wy bege-
ren eenen nlaetse gedesigneert ten Bosch omme tweehondert gulden te
tellen.

Enorme delict van eenen vrouw haer kindt omgebracht hebbende:

Opten XXVIIe de schoutet informatie genomen op een enorme delict ge-
perpetreert door eenen ongehoute oersone genoempt Lysken Ghyshterts

vande Spyker alias Cribdis, die tsondaeghs voer vastelavont lestle-
den eenen jongendochter (geboert hebbende) heeft omgebracht ende ge-
graven inden stalle recht voer onder den oven ten huuse van Gerit
Dirck Hoppebrouwer tot Straten, d'welck ierst doer wrutten van see-
ckere vercken opten IIIe may lestleden vuytgecomen is ende opten
XXIIIe ter kennisse vande schoutet, die der selve Lysken met den
vorster meynden te vangen maer ontlopen, ende haer naegeschreven
aen alle officieren.

Executie wegen Roeloff Noppen curateur van Jannen Gielissen:

Opten XXVIIe inden mergenstont hier gecomen omtrent XX soldaten daer-
onder was eenen sargeant genoempt willem Themsse van Heelst, gesonden
van wegen Roeloff Noppen, ter saecke van IC XL gld tsiaers diemen aen
Jannen Gielis van Mechelen vuyt deser vryheyt is geldende, voer exe-
cutie met groten bidden nochtans gegeven 18 gld ende de costen tot
Symons ende kannen betaelt.

Huybert van Dornick van wegen vrouw Leeckemans:

Opten selven dach brieven gecomen van waelborch huysvrouw van
hert van Doornick ter saecke van XXI gld tsiaers die de gemeynde is
geldende seggende ten achter te zyn, Sinte Jansmisse naestcomende
vier jaeren.

Heere van Orsmael:

Opten selven dach scryvens vanden heere van Orsmael comen omme ter-
stont betalinge van zyne reste te hebben, ende dat doende dat hy ons
beloofden meer vr.ienschap te doen, dan de penningen soude mogen be-
lopen. Den bode daeraff van Breda gegeven XV st.

(wordt vervolgd)

V. b. DE VELDHOVENSE OORKONDEN (OERLE, MEERVELDHOVEN, ZEELST, VELD-
HOVEN, ZONDERWIJK) VANAF DE 13de EEUW

(vervolg)

(De laatste "veldhovense oorkonde" werd gepubliceerd in Campinia van
januari 1978, nummer 28. (Redactie))

HOE POSTEL ZONDERWIJK VEROVERDE

(door J. Lijten)

DEEL I

In de jaren, waarin dit verhaal zich afspeelt, was Postel nog geen
abdij. Gesticht rond 1140, bleef het een priorij onder de abt van
Floreffe bij Namen tot 1621. In de dokumenten, die wij met betrek-
king tot deze geschiedenis vinden, kan dan ook even gemakkelijk ge-
sproken worden over "de prior en het convent van Postel" als over
"de abt en de religieuzen van Floreffe"; men bedoelt dan hetzelfde.
Floreffe wilde dochter Postel stevig vestigen, zowel in zijn onmid-

dellijke omgeving - gronden, gebouwen, bedrijven -, als in de wijdere omtrek - parochies, bezittingen, inkomsten -. Wanneer ik daarbij vooral materiële bezittingen noem, betekent dat niets denigrerends. De leiding van de priorij heeft zeker getracht een juist evenwicht te vinden tussen geestelijke en materiële belangen, wat ook een doel van elke religieuze instelling evenals van elke ware christen is. Dat bij deze eerlijke pogingen nu eens een beetje naar links en dan weer een beetje naar rechts wordt afgeweken, is volkomen begrijpelijk en onvermijdelijk. Wie van ons slaagt er in, altijd precies over de juiste streep van het midden te lopen?

Over de aangesneden kwestie zijn nogal wat doksmienten in het archief van Postel, voldoende om het gebeuren enigszins te kunnen rekonstrueren. Toch vormen deze documenten alleen maar het skelet 'am het verhaal. ho moeten daar wat vlees en vel en ook nog aankleding - U verwacht toch niet, dat witheren ongekleeft gaan? - omheen drapeeren. Dat kan door feiten, die we van elders kennen, door tussen de regels door te lezen, door gewoon menselijk invoelen, wat ons Brabanders toch wel ligt.

Het geheel zal daardoor ongetwijfeld een subjectieve kleur krijgen, maar het skelet der gegevens wordt strikt geëerbiedigd en u mag gerust weten, dat ik aan deze beschrijving met heel veel sympathie en ook wel met een glimlach begonnen ben.

Als een abdij gesticht wordt, moet er natuurlijk voor een materiële basis gezorgd worden. Men kan de liturgische zang moeilijk zuiver houden, als er telkens de valse tonen van een knorrrende maag doorheen klinken. Er moet ook een geestelijk toeleveringsgebied zijn voor kloosterkandidaten, anders zou de abdij niet levensvatbaar zijn. In de stijl van Prémontré gebeurt dat bij voorkeur door vestiging in de zielzorg in de parochies in de omgeving. liet mes snijdt aan twee kanten.

Ook in andere dorpen in onze Kempen heeft Postel zich genesteld. Dat ging dan misschien geruislozer of er zijn minder dokwisen ten van bewaard; in ieder geval de verovering van onderwijk verdient onze bijzondere belangstelling. Eventuele andere veroveringen kunnen later nog altijd aan de beurt komen.

Om het verhaal met vrucht te kunnen volgen, moeten we eerst toch iets zeggen over de tienden.

Bij de vestiging van het christelijk geloof in onze streken is waarschijnlijk al gauw, in navolging van het Oude Testament, de tiende ingevoerd. We moeten ons dat zo voorstellen: ieder, die overging tot het christendom, stond aan de kerk het tiende deel af van de opbrengsten van zijn land, hoofdzakelijk graan, waarvan een gedeelte bestemd was voor bouw en onderhoud van het kerkgebouw en een gedeelte voor levensonderhoud der dienstdoende geestelijkheid. Al gauw werd dit gezien als een vast recht (en last), gevestigd op bepaalde percelen. Nieuw ontgonnen land was dan vrij van tiende, totdat op een gegeven moment extra-grote uitgaven nodig waren, en men zei: dat kan zo niet, zij moeten ook meebetalen; dat waren novale tienden: tienden op nieuw ontgonnen grond.

Men kan zich indenken, dat in bepaalde gevallen de tienden helemaal

niet toereikend waren, b.v. toen men de eerste stenen kerken ging bouwen. Dat was een geweldige investering, die alleen mogelijk was voor iemand, die over kapitaal beschikte en dat was in de feodale tijd meestal alleen de plaatselijke heer. Deze zei dan: ik zal voor jullie die kerk wel bouwen en ook onderhouden, maar dan moeten jullie de tienden aan mij afstaan. Dikwijls kreeg hij dan ook nog het patronaatsrecht, dit is het recht, om de pastoor ter benoeming aan de bisschop voor te dragen. Zolang dit alles in handen was van één ter plaatse wonende heer, kon het redelijk gaan. Maar het werd beschouwd als een vast recht, dat vererfd werd en - wat erger was - verdeeld. Dan kwamen bijna onvermijdelijk de moeilijkheden. Ieder moest natuurlijk volgens zijn deel in de tienden ook bijdragen in het onderhoud van kerk en geestelijkheid. De theorie was eenvoudig. Maar het gevaar was levensgroot aanwezig, dat een rechthebbende - die dikwijls ook nog buiten de parochie woonde - alleen maar wilde profiteren en niet betalen. En hoe moest het, als de tiendheffers ook nog het patronaatsrecht hadden voor een zoveelste deel? 11 begrijpt: bergen stof voor onafzienbare slepende ruzies.

In deze ingewikkelde situatie begon Postel zijn opmars richting Zonderwijk. Het eerste contact was slechts een verkenning van het terrein. In december 1240 schonk Godefridus van Zonderwijk zijn grond te Zonderwijk aan Postel. Deze schenking is vastgelegd in een oorkonde van het Oirschotse kapittel, wel een bewijs, dat dit kapittel grote autoriteit en een uitgestrekte invloedssfeer bezat. Deze schenking moet wel belangrijk geweest zijn en de akte ervan moet als een kostbaar stuk bewaard zijn, want in 1394 laat de prior van Postel er een notarieel afschrift van maken en uit de motivering van het afschrift blijkt het gewicht van het origineel.

Het eerste succes op weg naar het eigenlijke doel behaalt Postel vijf jaar later, als het in november 1245 het derde deel van de Zonderwijkse tiende weet te koren van een ridder Gerungus van Engelen. Tegelijk daarmee verwerft Postel ook (waarschijnlijk een derde deel van) het patronaatsrecht. Let wel op de formulering: de tiende wordt verkocht, het patronaatsrecht geschonken. Reden is waarschijnlijk, dat verkoop van patronaatsrecht als simonie werd beschouwd, maar de juristen weten daar wel een veilige formulering voor te vinden. Er daalt dan een onwezenlijke rust over het Front, totdat in 1281 de gebeurtenissen in een stroomversnelling op haar hoogtepunt afgaan. Op 26 mei van dat jaar slaagt Postel erin, de helft van het derde part van de tiende van Zonderwijk te kopen van de Bosschenaar 1eltherus Coman. De formulering brengt ons misschien op de gedachte, dat het bezit van de tiende al tweemaal verdeeld was, toch hoeft dit niet zo te zijn. Men koos wel meer deze uitdrukking, omdat een zesde voor de mensen van die tijd waarschijnlijk een moeilijker begrip was dan "de helft van een derde". Inmiddels constateren wij, dat Postel nu de helft van de Zonderwijkse tiende in bezit heeft. Dat is een goede basis voor verdere manoeuvres. Deze volgen dan ook na een half jaar, op 3 oktober 1281, als Godescalcus van Bladel de tiende van Zonderwijk schenkt aan de priorij van Postel. Er wordt niet gezegd, om welk deel het gaat, terwijl de helft toch al in het bezit van Postel is. liet

meest logische lijkt mij, dat het de ontbrekende helft betreft, want er wordt verder nergens meer - ook niet in andere akten - over een bepaald gedeelte gesproken.

Interessant is, dat ons hij deze schenking ook een stukje van de voorgeschiedenis wordt onthuld. Slechts ruim een maand van te voren, 21 augustus 1281, heeft Godescalcus namelijk het betreffende deel gekocht van Woltherus Coman, die we in hetzelfde jaar al eens zijn tegengekomen. En om de spanning nog te verhogen, blijkt, dat Coman het nog onlangs via een ingewikkelde ruiltransactie in eigendom verkregen heeft van niemand minder dan hertog Jan I. Als we het geheel van de elkaar snel opvolgende gebeurtenissen met de personen, die erbij betrokken zijn, bekijken, kunnen we ons niet onttrekken aan de indruk, dat hier van strategisch opgezette en handig uitgevoerde manoeuvres sprake is. Zo is Postel in het bezit van heel de tiende en het patronaatsrecht van Zonderwijk.

Men zou nu misschien denken: de zaak is beslist en de strijd is ten einde. Maar dan blijkt er nog een weerstandsnest aanwezig, dat in de volgende jaren zal worden opgerold. Daarover een volgende keer.

december 1240

Het kapittel van St. Petrus te Oirschot oorkondt, dat Godefridus van Sondervic, hun cijnsman, zijn grond in Sonderwic, die hij van hen heeft ontvangen, heeft overgedragen aan de kerk van de H. Maria in Postel, welke schenking door het kapittel is goedgekeurd.

De tekst vindt men in Campinia, 8e jaargang, nr. 32, blz. 188.

27.

17 maart 1394

Notaris wilhelmus Haghen van Loenhout instrumenteert, dat hij op verzoek van Nicholaus de Blehayng, meester van Postel, een afschrift heeft gemaakt van een akte van december 1240 van het kapittel van St. Petrus te Oirschot, omdat deze dacht de akte op verscheidene plaatsen nodig te hebben, waarheen hij haar vanwege het gevaar op de weg niet durfde mee te nemen.

In nomine domini. Amen. Tenore nresentis publici instrumenti cunctis pateat evidenter, quod constitutus honorabilis et religiosus vir Nicholaus de Blehayng, magister seu provisor domus de Postula, Leodiensis dioceseos, in mei, notarii publici et subscriptorum presentia, habens et tenens in manibus suis quandam litteram, quam michi exhibuit cum supplicatione et requesta, ut eam transsumerem et fideliter publica manu copiarem, ex eo maxime, cum ipsa littera diversis locis crederet indigere, quibus et ad que ipsam, tam pronte viarum discrimina quam alfa quaevis inconvenientia, adducere diffidebat et ut huiusmodi copie seu transsumpto staretur ut ipsa littera primitiva seu originali antedicta. Unde ego, notarius subscriptus, pefate supplicationi et requeste, ut tenebar, annuens, ipsam litteram transsumpsi et fideliter, ut melius potui, excopiavi. Wims tenor sequitur

in hec verba: (volgt de tekst van de voorgaande akte).

Actum, transcriptum seu excopiatum fuit hoc presens transcriptum ex littera originali antedicta in symiterio de Postula, Leodiensis dioceseos, presentibus ibidem quoad exhibitionem ipsius litterae originalis per nrefatum magistrum de Postula ipsiusque supplicationem et requestam de ipsa littera transcribenda, in me, ut prefertur, factas, sub anno a nativitate domini millesimo trecentesimo nonagesimo quarto, indictione secunda, mense martii die decima septima, hora vesperarum vel quasi, pontificatu sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Bonifacii papae noni, anno quinto, viris discretis et honestis Gerardo dicto Coster de Eykelberghe, Ludovico filio Danielis de Rosel, Johanne filio Johannis de Postel, Godefrido filio Godefridi de . . . ., cum Johanne Breem, woltero filio Henrici de Parijs, wilhelmo filio Ilenrici dicti Willens et Johanne filio Johannis de Ryel, laicis dicte dioceseos, testibus ad premissa specialiter vocatis et rogatis.

Et ego, wilhelmus Haghen de Loenhout, presbiter, publicus imperiali auctoritate et curie Leodiensis notarius, premissam litteram, sigillatam per canitulum heati Petri in Oerschot, vidi ac illesam inveniri nec in aliqua parte viciatam dimisi sed firmam, ratam, non cancellatam et omni suspicione carentem, prout prinncipaliter arparehat. Idee ex requisitione venerabilis viri magistri de Postula litteram predictam copiavi, unactum predictis testibus presens interfui. Hoc instrumentum per modum copie inde confectum scribere feci, aliis negociis prepeditus, signoque meo solito et consueto signavi, rogatus et vocatus per modum. . . .

28. SCHEPENAKTE VAN 'S-HERTOGENBOSCH
november 1245

Schout, schepenen, gezworenen en poorters van 's-Hertogenbosch oorkonden, dat ridder Gerungus van Engelen een derde van de tiende van Zonderwijk heeft verkocht aan de prior en het convent van Postel en hun het patronaatsrecht van die plaats heeft geschonken.

Universis presentem scriptum visuris scultetus, scabini, iurati ceterique oppidani de Buschoducis salutem attque scire veritatem. Sciant universi tam presentes quam posterf, quod Gerungus miles de Engelen in nostra presentia constitutus tertiam parten decime de Zonderwic priori et conventui de Postele cum omnibus suis nertincntiis, quae insum proprietatis iure vel quomodocunque alio contingebant in eadem villa, vendidit perpetue possidendam. Dictus ctiam Gerungus dicto priori et conventui donum ecclesie dicte ville in elemosinam contulit et concessit. Ut autem prescripta perpetue firma maneat ac integra et a nullo dicti Gerungi successore vel quocunque alio possint infringi, presens cyrographum sigilli nostri muniminc fecimus roborari.

Actum publice anno gratie millesimo ducentesimo quadagesimo quinto mense Novembri coram scabinis videlicet Woltero dicto tinode, Theodorico de Borgelen, Gilberto de Caldenberch, Gilberto de Rodeken,

gone de Brucella, Boldewino de Gandave, Theoderico preposito, Gevar-do et aliis quampulribus tam iuratis quam ceteris burgensibus de Bus-co.

29. SCHEPENAKTE VAN 'S-HERTOGENBOSCH
26 mei 1281

Schepenen van 's-Hertogenbosch oorkonden, dat Wilhelmus zoon van rid-der Godefridus van Herlaer een zesde deel van de tiende van Zonder-wijk, dat hij aan hbltherus Coman in leen had gegeven, aan hem in ei-gendom heeft overgedragen en dat Woltherus Coman dat zesde deel van genoemde tiende heeft verkocht aan de prior en het convent van Postel en hun het daarbijbehorende patronaatsrecht heeft geschonken.

Universis presentibus et posteris presentes litteras inspecturis Gherlacus, Arnoldus dictus Rover, Johannes dictus Dichier et Godes-calcus de Bladel, scabini in Buscoducis, salutem cum notitia verita-tis. Noveritis, quod, cum Willelmus filius quondam Godefridi de Her-laer militis totale ius proprietatis, quod idem habuit in dimidietate tercie partis decime de Zonderwiic tam maioris quam minute, quam Wol-therus dictus Coman ab ipso Willelmo in fyodum tenuit sue quidquid iuris ipse Willelmus in eadem dimidietate obtinuit, eidem Wolthero rite tradidisset ac toti iuri suo huiusmodi ad opus ipsius Woltheri pure et simpliciter renuntiasset, prout nos a presente iudice super hoc requisiti sententiavimus id esse rite actum et ipsi Wolthero fore perpetuo stabile atque firmum, idem Woltherus dictam dimidietatem tertie partis decime de Zonderwiic tam maioris quam minute liberam ab omni iure, quo a dicto Willelmo primitus dependerat, et absolutam ha-bens et possidens eandem dimidietatem in sua integritate religiosus personis priori et conventui domus de Postula ordinis Premonstraten-sis ad opus ecclesie legitime vendidit pro vero allodio quod proprium vulgo nominatus percipiendam perpetue et habendam et eidem dimidietati tertie partis decime seu toti iuri suo quod in hac habuit ad opus dicte ecclesie de Postula rite effestucando renuntiavit, promittens dictis personis super dicta dimidietate partis decime ut super vero allodio sive proprio sufficientem et debitam prestare warandiam et tutelam ac ius patronatus ecclesie de Zonderwiic, quantum dicte dimi-dietati noscitur de iure attinere, memorate ecclesie de Postula in elemosinam simpliciter et libere conferens obtinendum. Ad quorum tes-timonium sigilla nostra hiis litteris duximus aponendum. Actum et datum apud Buscumducis feria secunda ante festum Pentecostis anno Domini MP CC^o octogesimo primo.

30. SCHEPENAKTE VAN 'S-HERTOGENBOSCH
21 augustus 1281

met transsumot van akte van hertog Jan 1 van 13 augustus 1231.

Schepenen van 's-Hertogenbosch oorkonden, dat Woltherus Coman de tien-de van Zonderwijk, die hij blijkens charter eerst van hertog Jan in leen en later in eigendom had verkregen, heeft verkocht aan Godescal-

cus van Bladel.

Universis presentes litteras inspecturis vel audituris Johannes Dic-bier et Wellinus filius Egidii Knode, scabini in Buscoducis, notitiam veritatis. Noveritis quod in nostram veniens presentlam Woltherus dic-tus Coman noster conburgensis patentes litteras domini nostri ducis Brabantie et Lotharingie ostendit et protulit, quas non cancellatas non abolitas nec in aliqua parte viciatas vidimus prelegi audivimus et intelleximus de verbo ad verbum in hac forma: Nos Johannes Dei gratig dux Lotharingie et Brabantie notum facimus universis presentes litteras inspecturis quod nos Wolthero dicto Coman dilecto oppidano nostro de Buschoducis decimam quandam apud Sonderwiic sitam cum ipsi-us iuribus et appendentiis quam et quae idem Woltherus a nobis in fy-odum tenebat concessimus allodiali iure in perpetuum tenendam et pos-sidendam et pro eo quod hoc eidem Wolthero a nobis est concessum sup-portavit nohis ipse Woltherus bona sua allodialia sita apud Blaerthem que quondam fuerunt Wellini dicti Cucseken a nobis et nostris succes-soribus in perpetuum iure fyodali tenenda et possidenda presentium testimonio litterarum. Datum et actum apud Turnehout anno domini M9 CC^o octogesimo primo feria quarta ante assumptionem beate virginis. Hiis vero **litteris a dicto** Wolthero presen(ten)tatis coram nobis, a nobis visis auditis et intellectis in verba predicta, idem Woltherus predictam decimam de Sonderwiic cum suis iuribus et appendentiis, quam idem Woltherus dudum a domino duce Lotharingie et Brabantie in fyodum tenuerat et quam denique ah eodem domino duce ad ius allodii concessam obtinuit ut in predictis litteris notatur, Godescalco de Bladel nostro conburgensi libere et legitime vendidit pro vero ac simplici allodio, quod proprium volgo dicitur, hereditarie seu perpe-tue obtinendam et habendam dictamque decimam et quidquid iuris vel pertinentie in ea habuit dicto Godescalco in manus pro vero allodio rite tradidit et hiis ad opus eiusdem Godescalci effestucando debite renuntiavit, promittens se super dicta decima et eius iuribus et ap-pendentiis dicto Godescalco sufficientem et debitam pro unius anni et diei spatium, prout iuris est et moris anud Buschumducis tamquam su-per vero allodio sive proprio prestiturum warandiam et tutelam, prout hec rite acta esse sententiavimus et dicto Godescalco fore stabilia atque firma.

Datum et actum in Buschoducis quinta feria post Assumptionem beate Marie virginis anno domini millesimo ducesimo octogesimo primo.

31.

3 oktober 1281

De gardiaan der minderbroeders, de plebaan en schepenen van 's-Herto-genbosch oorkonden, dat Godescalcus van Bladel de tiende van Zonder-wijk met haar rechten, die hij gekocht had van Waltherus Coman, ge-schonken heeft aan de prior en het convent van Postel.

Universis nresentia visuris frater Willelmus gardianus fratrum min-rum in Buschoducis, Hermanns plebanus eiusdem loei, Johannes dictus

Coman et Bertholdus de Hordinne scabini ibidem salutem cum noticia veritatis. Noveritis quod coram nobis tbtstibus ad hoc specialiter vocatis et rogatis Godescalcus de Bladel burgensis in Buschoducus constitutus mentis sue bene compos decimam de Zonderwiic cum suis iuribus et appendentiis, quam erga hbltherum dictum Conan burgensem in Buschoducus se dudum comparasse asseruit, ad ius verf allodii seu proprietatis religiosus personis priori et conventui de Postula ordinis Premonstratensis ad opus ecclesie eorundem pro sui et predecessorum suorum animabus in puram contulit elemosinam ac libera et simplici donatione inter vivos donavit a dicta ecclesia de Postula iure veri allodii seu proprietatis percipiendam perpetue et habendam ac toti iuri quod in dicta decima de Zonderwiic et eius iuribus et appendentiis habuit vel habere debuit ad opus dicte ecclesie rite renuntiavit et, ut huius ne donationis stabilis habeatur meinoria, nos testes prenominati qui eidem donationi interfuijnus nos quoque Godescalcus qui eandem donationem contraximus sigilla nostra in testimonium premissorum presentibus litteris duximus apponenda.
Datum anno M° CC° octogesimo primo sexta feria ante festuin beatorwn Dyonisii et sociorum eius.

(wordt vervolgd)

VI. BESTSE TOPONIEMEN

De oudste vermeldingen uit het veroondingsreaister van Aerle

(boek I; vervolg)

fol. 35A vo.

<u>Pauwels Ariens van Overbeeck</u> (gebr. van den hoeve van Boothgasthuijs)			
Huijs ende aenstede, 5 lop. 19 roijen	-3	17	
Den Wijbosch, 23) lop.	16	-3	
Maenacker, 5 lop. 17 roijen	3	12	-8
Portjens Acker, 5 lop. 17 roijen	-3	12	-8
De Voirste Geelst, 4 lop.	-2	15	-0
D'Achterste Geelst, 3 lop. 18 roijen	-2	-6	-0
De Langen Acker, 2 lop. 19 roijen	-1	10	-5
Driesken teijnden den lloff, 3 lop.	-1	12	-4
Biesdries, 2 lop.	-1	-0	-0
Clammergat, 1 lop.	-0	10	-0
Ileestervelt, 4 lop.	-1	-6	-0
Den Groeten Beempt met de weijde, 15 lop.	-7	10	-0
De Geestaert, 6 lop.	-2	10	-0
Het Coeijven, 7 lop.	-0	15	-0
	49	-1	12

fol. 37

<u>Pauwels Ariens van Overbeeck</u>			
In Jan Daniels Borcht, 3) lop.	-2	-8	-4
Den Tijbosch, 3 lop. 3 roijen	-2	-9	12
D'Everstuck, 1 lop. 37 roijen	-1	-3	12
Buntensacker, 4 lop. 4 roijen	-2	16	-0
Het 3 part in Arien Anthonis aenstede, 1 lop. 13 roijen	-0	17	-4
Nijeuw erff aenden Reeck, 1 lop.	-0	12	-0
Inde Haegh, 4 lop.	-0	16	-0
De halff Mortel, 1 lop.	-0	-5	-0
Nijeuw erff bij Ibijskens, 4 lop.	-2	-0	-0
Weijken aenden Creijsteechd, 2 lop.	-0	12	-8
De halff Hoijdonck, 2 lop.	-0	17	-8
	14	18	-0

fol. 37 vo.

<u>Jan Aert Legius</u>			
Huijs ende aenstede, 7 lap. 39 roijen	-5	-5	-4
Staeijacker, 2 lop. 20 roijen	-1	13	-4
Langenacker, 2 lop. 42 roijen	-1	19	-0
De Braecken, 8) lop.	-5	12	-4
Het Hoffken, 1 lap. 23 roijen	-1	-0	-0
Rillen Hoeve van Joost Herberts, 1 lop. 23 roijen	-1	-0	-0
Lambert Denis Camp, 1 1 op. 27 roijen	-0	15	-8
De halff Voirt, 3 lop.	-0	17	-8
Clammergat, 1 lop.	-0	11	-4
Maerselaers Veltjen, 1) lop.	-0	-8	12
Broeckbeempt, 3 lop.	-0	16	-4
Het halff beemptjen Ter Meijen, 2) lop.	-0	10	-0
Den halven ouden beempt, 3) lop.	-0	18	-8
Nijeuw erff van Herbert Joosten, 4 lop.	-0	10	-0
	21	17	-8

fol. 39

<u>Joncker Van Osch, Carel ende wouter, Dircx kinderen</u>			
Huijs ende aenstede, 7 lop. 1 roede	-5	-2	-8
Den Aerle Acker, 3 lop. 6 roijen	-2	-2	-8
De Rotten, 11 lop. 13 roijen	-7	17	-0
Den Venacker, 5) lop.	-3	17	-0
Coeijweij aen 't Hagelaer, 4 lop.	-1	-0	-0
Den Rijcx beempt, 3 lop.	-1	-0	-0
Den Moninck, 9 lop.	-2	-8	-0
Heijvelt aenden Moninck, 3 lop.	-0	-5	-0
	23	12	-0

fol. 39 vo.

Peter Raessen Vraeijsen

Huijs ende aenstede, 1 lop. 36 roijen	-1	-6	-0
Acker van Adriaen Gijsberts, 1 lop. 20 roijen	-1	-0	-4
De Nijeuw erff, 2 lop.	-1	-1	-0
Het 4 part opt Maerselaer, 25 roijen	-0	-4	-8
	-3	11	12

Peter Anthonis van Doormaelen

Huijs ende aenstede, 2 lop.	-0	16	-0
Lamt inde bocht opt Maerselaer, 2 lop.			
20 roijen	-1	13	12
	-2	-9	12

fol. 41

Daniel Odulphus Goossens cum suis

Huijs ende aenstede, 4 lop. 14 roijen	-3	10	12
Gijsberts aenstede, 3 lop. 8 roijen	-2	-3	-8
D'Vijenbraecken, 3 lop. 22 roijen	-2	-6	12
Acker bij Peter Langens, 1 lop. 12 roijen	-0	19	-0
Acker achter Arren Joris hoff, 2 lop.	-1	-6	12
Nijeuw erff van Willem Brants, 2 lop.	-0	-6	-0
Het 4 part in den Nijeuwen Dijck, 1) lop.	-0	-4	-4
Het 4 part inden Nijeuwen erff aent Maerse- laer, 25 roijen	-0	-4	-8
Den halven Beckers Heurck, 2 lop.	-0	16	-4
Het 3 part int Sielsteren, 2 lop.	-0	10	-4
	12	-8	-0

Alfabetische volgorde der opgenomen toponiemen:

Aerle Acker
 Arren Joris Hoff
 Beckers Heurck
 Biesdries
 Braecken
 Broeckbeempt
 Buntensacker
 Clammergat
 Coeijven
 Creijsteechd
 Everstuck
 Geelst, Achterste
 Geelst, Voirste
 Geestaert
 Grooten Beemnt
 Haegh

Hagelaer
 Heestervelt
 Rillen Hoeve
 Hoffken
 Hoijdonck
 Jan Daniels Borcht
 Lambert Denis Camp
 Langenacker
 Maenacker
 Maerselaer
 Maerselaers Veltjen
 Moninck
 Mortel
 Nijeuwen Dijck
 Ouden Beempt
 Portjens Acker
 Reeck
 Rotten
 Rijcx Beempt
 Sielsteren
 Staeijacker
 Ter Meij en
 Tijbosch
 Uijenbraecken
 Venacker
 Voirt
 Wij bosch

(wordt vervolgd)

VII. GENEALOGICA

1. ECHTPAREN VAN CROONENBURG van 1620 tot 1972, door A.B. van Cronenburg, Rotterdam
 Zie hoofdstuk XI: Lezers leveren hun bijdrage, nr. 1, blz. 97
2. Genealogische gegevens omtrent het geslacht VAN COLLENBURG vanaf het jaar 1629, door Nico van Cuijck, Oirschot
 Zie hoofdstuk XI: Lezers leveren hun bijdrage, nr. 2, blz. 98
3. De Brabantse Familie DE GORT, door B.W. van Schijndel t, Brussel
 De familie De Cort, voerende een wapen van goud, waarop een springend hert van keel, is afkomstig van Oirschot, waar zij vanaf de XIVE eeuw belangrijke goederen bezat onder "Spoordonk". Zij verdeelden zich

achtereenvolgens in verschillende takken, waarvan we die van Oirschot voor U publiceren.

Pater Caspar van Basten Batenburg wees mij erop, dat in dit fonds eveneens een genealogie van deze de Cort's voorkwam, die tot de XIIIe eeuw terugloopt, met de vermelding: "Copie van eenen ouden boom genealogiek van de familie de Gort, die eertijds toegesonden is geweest aan d'heer Hendrick de Cort, in syn leven secretaris van den Souvereinen Raede van Brabant".

Hij vangt aan met:

- I. JAN DE CORT tot Oirschot (1316)
- II. WILLEM DE CORT (1358)
- III. JAN DE CORT
- IV. DIRCK DE CORT,
die 2 zonen had: Jan de Cort en Willem de Cort.

Deze generaties komen niet geheel overeen met hetgeen hierna volgt. Doch het is opmerkelijk, dat de verdere gegevens overeenstemmen met hetgeen wij verder vermelden. En indien men stambomen, die in de XVIIe eeuw werden opgemaakt, met authentieke akten vergelijkt, komt dit zelden voor.

De eerste De Cort, die wij ontmoet hebben in de schepenregisters van 's-Hertogenbosch en in de cijnsboeken van het hertogdom Brabant, noemt zich:

- I. JAN DIE CORTE (Brevis in 't Latijn, volgens de cijnsboeken, evenals zijn kinderen)
geb. omstreeks 1290
gegoed te Oirschot onder Spoorndonk (1340)
trouwt N.N., waaruit:
  - 1. Willem (zie onder II)
  - 2. EFYIWTCh, bezit een cijnsgoed genaamd "Notenhof" te Oirschot (1380)
  - 3. Henric, trouwt Fyssia N., overleden vóór 1384, waaruit een dochter Elisabeth, gegoed te Udenhout.
- II. WILLEM DIE CORT
geb. omstreeks 1330
gegoed te Spoorndonk (1380)
trouwt N.N., waaruit geboren:
  - 1. Jan, genoemd "die Corte" de Spoorndonk in een Boschse akte, die ik ontdekte betreffende zijn zoon Goossen die Cort tot Caudenborch ter plaatse genoemd Verrehout in de parochie van Rode. Deze Goossen de Cort bezat tevens goederen te Oirschot (1404-1419), Rosmalen (1416) en Nederwetten (1426). Hij sterft voor 1440, wanneer zijn echtgenote Ida Willemsdr. Roeselman, nog goederen te Sint Oedenrode bezit. Het huwelijk van zijn dochter, Heylwich de Cort met Henric Gerards Colen van Helmond, geeft duidelijk de sociale rang van deze tak aan. De broeder van deze laatste, Jan die Cort, huwde met Mechteld van Drongelen. De broeders en zusters van Goos-

sen die Cort voornoemd zijn:

- a. Willem, vermeld te Nederwetten (1438-1451) en Nuenen (1450-1451), trouwt met Catharina van der Ryt
- b. Jan (de jonge), vermeld te Sint Oedenrode (1426-1438), trouwt Hille Konings van Helmont, velauedelijk in 1444, waaruit:
  - aa. Jan, vermoedelijk Sint Oedenrode (1446)
  - bb. Henric, vermoedelijk Sint Oedenrode (1444-1461), bezit volgens een akte d.d. 11-4-1453 "t Grotenhuys tot Rode". Hij is vermoedelijk identiek met de grootvader van Herman Henric Henrics de Cort, die in 1482 te Sint Oedenrode onder Olland woont en de rechtstreekse stamvader is der jonkheren: Elias, Witsen Elias, Elias van Castricum (Frankrijk), Ilias van Stabrauk (Zwitserland): La Tanzina (Lugano); zie het prachtige werk: J.E. Elias: Genealogie van het geslacht Elias, waaraan ook wijlen de bekwame speurder Jan van der Hammen Niczn, zijn beste krachten heeft gewijd.
  - cc. Heylwich, vermoedelijk Nederwetten (1431) trouwt met Henric Collart
  - dd. Catharina, Sint Oedenrode 1440
  - ee. Sophie, trouwt Willem Laurens Arentszn., vermoedelijk Sint Oedenrode, 1444
  - c. Heylwich, vermoedelijk Nederwetten
  - d. Allard, Nederwetten 1449
  - e. Bertha, Nederwetten voor 1431
  - f. Cathelyn, vermoedelijk Nederwetten (1439-1450), Helmond 1441 en Nuenen (1450-1451)
- 2. Wouter, gegoed te Spoorndonk (1387)
- 3. Henric, gegoed te Spoorndonk
- 4. Willem (zie onder III)

III. WILLEM DIE CORT

- geb. omstreeks 1360
gegoed te Spoorndonk
trouwt N.N., waaruit geboren te Oirschot:
  - 1. Jan (zie onder IV)
  - 2. Willem, trouwt Marie de Wetter, veimpedelijk 1427
  - 3. Henric, gegoed te Spoorndonk (1425-1440)
  - 4. Heylwich, trouwt Egbert Peynenborch, vermoedelijk 1436

IV. JAN DIE CORT

- geb. omstreeks 1390
gegoed te Spoorndonk (1416-1436)
trouwt met Margriet van den Eynde, dochter van Wouter en Cateleyn Collenberchs, waaruit geboren te Oirschot:
  - 1. Peter, vermoedelijk 1439
  - 2. Jan (zie onder V)
  - 3. ~~W~~ilem, trouwt N.N., waaruit:
    - a. Jan, trouwt Heylwich van der Straten, vermoedelijk 1479
    - b. Wouter, vermoedelijk 1483

- c. Gysbert, vermoedelijk 1483
4. Margriet
  5. Heylwich
  6. Elisabeth
  7. Cathelyn
  8. Yda
  9. Aleyt
  10. Mechteld
- V. JAN DIE. CORT
geb. omstreeks 1420
gegoed te Spoordonk (1451)
trouwt N.N., waaruit:
1. Dirk (zie onder VI)
- VI. DIRCK DIE CORT
Gildebroeder van het St.-Cathelijngilde te Oirschot (1508)
geb. omstreeks 1450
gegoed te Spoordonk (1490)
trouwt met Belia dochter van Willem Brouwers, vermoedelijk
1487, waaruit te Oirschot geboren:
1. Willem, trouwt 1504 met Henrickske Danielsdr. Schepers
2. Cateleyn, vermoedelijk 1520
3. Elisabeth, trouwt Rutger Jan Hendrickx
4. Simon (zie onder Vil)
5. Peter, trouwt N.N., waaruit geboren te Oirschot:
a. Willem, trouwt Hencia Geuthsdr. van de Langerijt, waar-
uit:
aa. Jutta, trouwt Jan Mercelis
bb. Elisabeth, trouwt Jan Hendrickx
cc. Peter, trouwt Catharina de Vos van Beerse, dochter
van jonker Jacob en Wilhelmina van Liesvelt (zij
hadden, blijkens bovenvermeld handschrift, een klein-
zoon Jacob Ihyberts Peters de Cort, waarvan de zoon,
Petro de Cort, koopman te Antwerpen, woonde "inde Ro-
se omtrent het stadhuis aldaar")
dd. Adriana, trouwt Henric van der Schoot
ee. Maria, ged. te Oirschot 13-8-1556
- VII. SIMON DIE CORT
geb. te Oirschot omstreeks 1480
gegoed te Spoordonk (1521-1523)
trouwt Justa Jansdr. van der Heyden, waaruit geboren te Oir-
schot:
1. Jan (zie onder VIII)
2. heter
3. Dirck, trouwt Anna
4. Belia, trouwt Peterlquestenborch, alias van der Hoeven
- VIII. JAN DIE CORTE
geboren te Oirschot omstreeks 1510
trouwt Lysbeth Henricsdr. van der Lusdonck, waaruit geboren te

- Hilvarenbeek:
1. Jordaan, trouwt Dymphna van de Kerckhof, waaruit geboren
te Hilvarenbeek:
    - a. Jan, trouwt Elisabeth van de Kerckhof, dochter van Jan
en Adriana van Heze
    - b. Gerard, trouwt N.N., waaruit:
      - aa. Anna, trouwt Dirck Lambrechts Dirckx
      - bb. Adriaan
    - c. Jacob, trouwt N.N., waaruit:
      - aa. Dymphna, trouwt Antoine Bollens, wonende te St.-
Cathelijne Waver
      - bb. Cathelyn, trouwt met Joris Craelen, wonende te Bu-
dingen
      - cc. Jordaan, wonende te Heesheen
    - d. Adriana, trouwt met Mathys Vingerhoets
    - e. Philips, trouwt N.N., waaruit geboren te Hilvarenbeek:
      - aa. Adriaan, trouwt vermoedelijk in 1623 met Anna van
der Vloet, waaruit geboren te Hilvarenbeek Jordaan,
die trouwt met Geertruid Otten, weduwe van Jan de
Kieboom
      - bb. Remys, trouwt met Mayke Denys
      - cc. Digna, trouwt te Hilvarenbeek 27-6-1613 met Jan Ver-
reyt
      - dd. Margriet, trouwt Hubert Mertens van Goirle
      - ee. Henric
      - ff. Mayke
    - f. Maria, trouwt:
      - 1) met Remigius Deckers
      - 2) met Jan Willems
  2. Jan (zie onder IX)
- IX. JAN DIE CORTE
geb. omstreeks 1570
secretaris van Hilvarenbeek (1630) en onderschout van 's-Herto-
genbosch
trouwt met Henrica van Thulden, dochter van Bartholomeus en
Digna de Gruyter, waaruit geboren te Hilvarenbeek:
1. Christiaan, kanunnik te Hilvarenbeek
2. Mechteld, trouwt Jan van Gorop, drossaard van Duffel (Meche-
len) 25-3-1640
3. Anna, vermoedelijk 1618
4. Bartholomeus (zie onder X)
5. Gerard, priester, schoolmeester en rector van het altaar van
St.-Joris te Hilvarenbeek
- X. BARTHOLOMEUS DE CORT
geb. omstreeks 1570
secretaris van Hilvarenbeek
overleden 18-6-1632
trouwt met Adriana van Gorop, dochter van Jordaan en Anna Cools
vermoedelijk in 1645, waaruit geboren te Hilvarenbeek:

1. Florens, ged. 7-12-1599 (zijn peter was Floris de Merode, heer van Hilvarenbeek)
2. Jan, kanunnik van Hilvarenbeek, vertrekt in 1644 naar Turnhout, waar hij benoemd wordt tot kanunnik van het St.-Peterskapittel, overleden aldaar 14-9-1675
3. Johanna, geb. 29-1-1603, religieuze, overleden te Turnhout 27-3-1664
4. Anna, ged. 30-9-1604
5. Marie, ged. 23-10-1605, trouwt Cornelis Timmermans, secretaris van Arendonk
6. Jordaan Macaire, ged. 18-11-1607, religieus van de abdij van Tongerlo, ingeschreven aan de universiteit van Leuven, overleden te Leuven 5-9-1635 aan de pest en begraven te St.-Quintenskerk
7. Laurens, ged. 11-9-1609, notaris (geadmitteerd 11-1-1639) licentiaat in de rechten (Douai 8-7-1648), advocaat bij de Raad van Brabant
8. Christiaan, overste van de Paters van het Oratorium te Mechelen, pastoor van de kerk van St.-Jan aldaar, overleden te Mechelen 24-10-1669
9. Henric (zie onder XI)
10. Willem, ged. 20-3-1616

XI. HENRIC DE GORT te Hilvarenbeek

- ged. 16-12-1613
secretaris van de Raad van Brabant (1663)
wonende te Brussel "in de refugie van Tongerlo bij de Candelrye", testeert ten overstaan van notaris van Dungen 18-6-1667, begraven in de St.-Gudule "voor de ingang van het choor van 't heylich Sacrament van mirakel"
trouwt te Brussel (St.-Gudule, getekend in de sacristie van de Spaense kapel der Mynderbrueders), 30-11-1652, met Cathelijne Stevens, geb. te Brussel, ged. in de St.-Gudule 24-9-1629, vrouwe van Hilvarenbeek (1674), begraven in de St.-Gudule, dochter van Marten en Johanna Stockmans (die hertrouwt met Robert Rees, vermoedelijk 1643), (zij kocht in 1672 de helft van de heerlijkheid van Hilvarenbeek, Diessen, Riel en Westelbeers, met de feodale tienden van Oirschot), waaruit geboren te Brussel en gedoopt in de St.-Gudule:
1. Adriana Catharina, ged. 24-2-1654
  2. Godfried, ged. 8-8-1655
3. Jan Hyacinth Frans (zie onder XII)
4. Anna Francisca, ged. 4-2-1658, religieuze, vermoedelijk 1691 begraven in de St.-Gudule
  5. Maria Theresia, ged. 16-1-1660, begijn op het Groot-Begijnhof te Brussel, de scheiding en deling van haar goederen vond plaats ten overstaan van notaris Nachtegale op 16-6-1693
  6. Johanna Catharina, ged. 10-10-1667
  7. Johanna Maria, ged. 21-11-1662
  8. Thomas Norbert, ged. 4-1-1665, overleden te Heyst 8-5-1748,

- ongehuwd, en begraven in de St.-Gudule in het graf van zijn ouders
9. Philips, ged. 4-12-1665, licentiaat in de beide rechten, president der schepenbank van Oirschot 'Wonende op de adellijke huize genaamd: "den Berg onder Spoordonk", overleden te Oirschot 4-6-1748, en begraven in het koor van de kerk te Oirschot
  10. Henric Godfried, ged. 9-2-1669, na het overlijden van zijn vader

XII. Heer ende Meester JAN HYACINTH FRANS DE CORT

- geb. te Brussel
ged. in de St.-Gudule 16-8-1656
licentiaat in de rechten
advokaat bij de Raad van Brabant,
Heer van Hilvarenbeek, Diessen, Riel en Westelbeers (1698), bezit de tienden van Oirschot, woont in de Cleyne Nieuwestraat, "het Withys" te Zaventhem en het Hof van St.-Jan te Molenbeek, testeert 1-10-1729, begraven in de St.-Gudule 15-1-1731, trouwt te Brussel 14-3-1697 met Catharina Livina Loyens, begraven in de St.-Gudule 31-8-1748, dochter van Henric, secretaris van de Raad van Brabant en van Daniela Maria de Vagher, vrouwe van Moorsel, waaruit geb. te Brussel:
1. Anna Henrica, ged. 21-5-1698
Catharina, ged. 21-11-1699, overleden december 1778,

- 1) te Brussel (St.-Gudule) 19-5-1726 met Arnould Louis Sire Jacob, zoon van Jacob, burgemeester van Brussel en Sara Liebrechts, overleden te Brussel 19-11-1732
  - 2) met David Mortgat op 13-2-1734, geboren te Burgerhout 16-10-1687, écuyer, licentiaat in de rechten, schepen van Brussel, advocaat bij de Raad van Brabant, conseiller van de Raad van Brabant (1735), overleden te Brussel 8-3-1743 en begraven in de St.-Gudule
3. Willem Jan (zie onder XIII)
4. Anna Henrica, ged. 10-9-1705
  5. Philips Lodewijk, ged. 13-7-1706, testeert 3-6-1748 en sterft zonder nakomelingen te Oirschot 1-6-1757
  6. Theresia Francisca Petronella, ged. 12-3-1709, trouwt te Brussel 19-4-1730 met jonker Peter van Gutsen, geb. te Brussel 26-4-1682, weduwnaar van Marie Was, secretaris van de Raad van Brabant (1721-1740), geadmitteerd bij de "lignages" Sweerts (1749) en "uyten Lyminghe" (1753), adelspatent (Weenen 16-12-1732), wonende beneden de Arenbergh straete bij de Langhe Ridderstraete

XIII. Jonkheer WILLEM JAN DE GORT

- geb. te Brussel 7-7-1701
Heer van Hilvarenbeek, Diessen, Riel en Westelbeers
bezit de tienden van Oirschot en een groot huis op de Oratoriumberg te Brussel.
Hij overleed 3-7-1777 en werd begraven volgens zijn testament

d.d. 8-8-1771.

Hij trouwt te Brussel 9-10-1751 met Anna Catharina Lalioux, overleden te Brussel 1-5-1769. Uit dit huwelijk werden geboren:

1. Jonkheer Jan Joseph, geb. te Brussel 7-8-1752, advokaat bij de Raad van Brabant, Heer van Hilvarenbeek etc., bezit de tienden van Oirschot, overleden te Brussel 16-2-1818. Hij huwt te Brussel op 18-5-1790 met Petronilla Jeanne Josèhe Armenteau, geboren te Brussel 28-2-1742, dochter van Jan Baptist en Cecilia de Ridder
2. Joseph Ghislain (zie onder XIV)
3. Philips, geb. te Dirschoot 6-4-1757
4. Catharina Livina, geb. te Dirschoot 21-6-1758, overleden te Antwerpen 7-3-1785, trouwt te Antwerpen 9-9-1783 met Jaecob Ferdinand Xaverius van Hoorenbeke, geb. te Antwerpen 1-1756, zoon van Jacob Ferdinand en Maria Clara Leuwereijssens. Hij hertrouwde met Therese Jeanne Brassart, dochter van Jean Henri en Anna Catharina Cleyen

XIV. Jonkheer JOSEPH GHISLAIN DE CORT

geb. te Wavre 18-8-1753

cadet in het regiment. Miiraay r1775)

trouwt te Brussel 9-11-1780 met Alexandrine de Clève, geb. te Lens, overleden te Brussel 6-2-1807, dochter van Alexander en Anna Margaretha de Bergues, waaruit geboren te Brussel:

1. Maria Clara, ged. 22-2-1777 (gewettigd door huwelijk; sterft te Brussel 14-7-1851, trouwt met Jan Baptist :1.11 Cutsem, geb. te Hål 25-19-1760, bezit het hotel "d'Angleterre" in de Bisschopstraat te Brussel, overleden te Brussel. 3-?-1839, zoon van Joost en Isabelle Hughens
2. Jonkheer Alexandre Joseph, ged. 20-10-1779
3. Jonkheer Charles Joseph, ged. 16-6-1782, overleden 23-10-1781
4. Maria, ged. 3-11-1785. Zij had een zeer bewogen leven en een van de mooiste vrouwen van haar tijd. Overleden te Brussel 19-10-1880. Trouwde te Brussel 15-1-1807 met Jan Bapt. L' de Bauche, geb. te Antwerpen 15-9-1773, zoon van Georges Joseph en Jacqueline Catharine Mertens (gescheiden 23-9-1817), trouwt de tweede maal te Brussel 20-6-1827 met Francois Jeanne Joseph Boys, geb. te Gent 26-7-1771, overleden te Brussel 1-3-1831, zoon van Pierre en Anna Maria van Bever, trouwt voor de derde maal te Brussel 3-11-1832 met Emile Charles Joseph Ghislain van der Linden d'Hoogvorst, geb. te Meisse 1-10-1792, overleden te Brussel 8-12-1861, zoon van Jean Joseph Ghislain baron d'Hoogvorst en Maria Anne Charlotte gravin de Roose. Hij had nog een kind erkend, namelijk Laure Elisabeth Félicité Leopoldine de Cort, geb. te Brussel 2-6-1820, die trouwt te Brussel 26-12-1843 met Henri Jozeph de Biest, geb. te Wasseige 26-12-1824, zoon van Jan Ilenric en Marie Louise Joséphe Huhin.

Zo eindigde de tak van Brussel, die in het Brusselse leven gedurende

twee eeuwen zo'n grandioos leven had geleid en die tot het laatst met Oirschot in verbinding was geweest.

Van de familie De Cort in haar geheel zou een economische geschiedenis of een roman te schrijven zijn. Van middeleeuwse grondbezitters klonnen verschillende nakomelingen van verschillende lijnen tot de hoogste sporten van de maatschappelijke ladder. Sommigen verkozen de Staten, anderen bleven trouw aan de Koning van Spanje. Daartoe behoorde ook het grootste gedeelte van de Brusselse de Cort's. Die naar het noorden waren uitgeweken bleven vermogend, doch zij die in Noord-Brabant waren blijven hangen en de oude godsdienst getrouw waren gebleven, gingen vanaf de XVIIe eeuw maatschappelijk achteruit. Een paar grafstenen met hun wapen, een onwaarschijnlijke legende, ziedaar alles, wat er van hen is overgebleven.

VIII. HUIZEN EN HUN BEWONERS TE OIRSCHOT VAN DE ZEVENTIENDE TOT DE TWINTIGSTE EEUW

Dit hoofdstuk zal in de volgende aflevering worden voortgezet.

IX. HET LANDGOED DE BAEST

Het vervolg op de algemene inleiding van dit artikel kan eerst gepubliceerd worden zodra de inventarisatiewerkzaamheden aan het archief van het landgoed De Baest zijn afgerond. Ik hoop u de eerste aflevering van dit vervolg in het oktobernummer te kunnen voorleggen.

De auteur.

X. LIJST VAN WONINGEN TE ZEELST IN DE 18de EEUW

(Archief Veldhoven, inv. nrs. 1451 - 1457)

N.B. Het kohier uit 1761 ontbreekt. In het kohier van 1757 is aantekening gehouden van de wijzigingen die in 1761 zijn geconstateerd. Hieronder worden de notities uit 1761 tussen haakjes gegeven.

111. DJEPT (eertijds: D'Juijpt)

1. 1741 Joost van der Heijden; bewoner: Aalbert Kets
1746 Dezelfden
1751 Afgebroken
2. 1741 Jan Borgers; bewoner: Pieter Borgers
1746 Dezelfden

- 1751 Dezelfden
1757 Dezelfden
1761 (Jan Borgers; bewoner: de weduwe van Pieter Borgers)
1766 De kinderen van Peter Borgers, eigenaren en bewoners
1771 Dezelfden
1781 Adriaen Borgers; medebewonner: Anthony Vogels
- 1711 Jan Borgers
1716 Dezelfde
1751 Je-elfde
De elfde
1760 De kinderen van Pree. Borgers; bewoner. Arnoldus Senders
1771 De elfden; bewoner: J. van der Heide
1741 Jeseeph van Beek
- Antonij van den Broek
1745 Dezelfde
De weduwe van Antonij van den Broek
Dezelfde
Dezelfde
1771 Dezelfde
1781 Dezelfde
5. 711 Antonij van den Broek; bewoner: Hendrik Bogers
1746 Dezelfde; niet bewoond
1751 De weduwe van Antnien van den Broek; niet bewoond
1777 Dezelfde; bewoner: Aeibert Kets
1761 (Dezelfde; niet bewoond)
1760 Dezelfde; idem
1771 Dezelfde; bewoner: Pieteniel van Louwers
1781 Dezelfde; bewoner: Evert Eerlinden
6. 1141 Geertruij Maas
1746 Dezelfde
1751 Jan van Dijk
1757 Dezelfde
1761 (Dezelfde; bewoner: Evert van der Linden)
1766 De weduwe van Jan van Dijk; bewoner: Dirck van .....
1771 Dezelfde; bewoner: Corstiaan Valx
1731 Dezelfde; eigenaar en bewoner
- 1741 Geertruij Maas; niet bewoond
1746 Dezelfde; idem
1751 Jan van Dijk; niet bewoond
1757 Dezelfde; idem
1761 (Dezelfde; bewoner: de weduwe van Dirk van Mierlo)
1766 De weduwe van Jan van Dijk; bewoner: Lauwereijs van den Berg
1771 Dezelfden
1781 De weduwe van Jan van Dijk, eigenaar en bewoner
8. 1741 Mart van der Meulen
1746 Dezelfde

- 1751 Dezelfde
1757 Dezelfde
1761 (Dezelfde; bewoner: Servaes Boeren)
1766 Dezelfde; onbewoond
1771 Michiel van der Meulen; bewoner: Willem Louwers
1781 De erfgenamen van Michiel van der Meulen; bewoner: Goort van Gulst
9. 1741 Claas van der Meire
1746 Dezelfde
1751 Dezelfde
1757 Dezelfde
1766 Dezelfde
1771 Dezelfde; bewoner: Arnoldus Senders
1781 De weduwe van (Ni)claus van der Meere; bewoner: dezelfde
10. 1741 Willem Baselmans
1746 De kinderen van Willem Baselmans; bewoner: Jan van der Meire
1751 Luijcas de Louw
1757 Dezelfde
1766 Dezelfde
1771 De weduwe van Luijcas de Louw
1781 Joachim Geene; bewoner: Lambert van den Hurk
11. 1741 Jan Horevens
1746 De weduwe van Jan Horevens
1751 Dezelfde
1757 Dezelfde
1761 (Dezelfde; bewoner: Jan van Doorn)
1766 Jan van Doorn
1771 Dezelfde
1781 Dezelfde
12. 1741 Gerit van Helmont
1746 Dezelfde
1751 Dezelfde
1757 Dezelfde
1766 Dezelfde
1771 De weduwe van Gerit van Helmont
1781 Dezelfde
13. 1741 Elisabet van Dooren
1746 Dezelfde
1751 Dezelfde
1757 De kinderen van Elisabet van Dooren
1761 (Dezelfde; bewoner: Corstiaan Eliens)
1766 Dezelfden
1771 Dezelfde; bewoner: Evert van der Linden
1781 Dezelfde; bewoner: Willem de Greef
14. 1741 Gerit van Mare
1746 Dezelfde
1751 Dezelfde

- 1757 Dezelfde
1766 Dezelfde
1771 De kinderen van Gerit van Mare; bewoner: willem de Greeff
1781 Dezelfden; bewoner: Corstiaen Eliens
15. 1741 Marcelis Libregts
1746 Dezelfde
1751 Dezelfde
1757 Dezelfde
1761 (De weduwe van Marcelis Libregts)
1766 Dezelfde
1771 Dezelfde
1781 De kinderen van Marcelis Libregts
16. 1741 Antonij Zegers
1746 Dezelfde
1751 Dezelfde; bewoner: Aelbert Kets
1757 Hendrik Zegers; bewoner: dezelfde
1761 (Hendrik Zegers, eigenaar en bewoner)
1766 Dezelfde
1771 Dezelfde
1781 Dezelfde
17. 1741 Catrien van Emmen
1746 Dezelfde
1751 Dezelfde
1757 Dezelfde
1761 (Hendrik Zeegers; bewoner: Aalbert Kets)
1766 Dezelfde; niet bewoond
1771 Dezelfde; idem
1781 Jan Eijmans
18. 1741 Gerit Bijne
1746 Dezelfde
1751 Dezelfde
1757 Jan van Dijk; bewoner: Jan van Dijk
1761 (Dezelfde; bewoner: Antoni van Doorn)
1766 De weduwe van Jan van Dijk ; bewoner: dezelfde
1771 De weduwe van Jan van Dijk ; eigenaar en bewoner
1781 Dezelfde; bewoner: Jan van der Linden
19. 1741 Aelbert van de wiel
1746 Dezelfde
1751 Dezelfde
1757 De weduwe van Aelbert van de wiel
1766 De kinderen van Aelbert van de wiel; bewoner: Corstiaen Eliens
1771 Dezelfden
1781 Dezelfden; bewoner: Corstiaen Valcx
20. 1741 Jan Senders
1746 Dezelfde
1751 Dezelfde
1757 Dezelfde

- 1766 Dezelfde
1771 Dezelfde
1781 De weduwe van Hendrik van de vloed
21. 1741 Jan Baselmans; bewoner: Goort van der Weijde
1746 Dezelfde; bewoner: Catelijm van de Water
1751 Dezelfde; bewoner: Antoni Bogers
1757 Ariaen Baselmans; bewoner: Jan Eijmans
1766 Dezelfden
1771 Dezelfden
1781 Dezelfde; bewoner: Jan Baselmans
22. 1741 Joost van der Heijden; bewoner: Aart van de Looij
1746 Dezelfde; bewoner: Johannes van Gerwe
1751 Dezelfde; bewoner: Joost Peter van der Heijden
1757 Dezelfden
1766 Willem Senders
1771 Dezelfde
1781 Dezelfde
23. 1741 De weduwe van Hendrik Oosterbos; afgebrand en niet herbouwd
24. 1741 Jan Nomerens
1746 Dezelfde
1751 Hendrik van den Oever
1757 Dezelfde
1766 Dezelfde
1771 Dezelfde
1781 Dezelfde
25. 1741 Johannes Cuijpers
1746 Dezelfde
1751 Dezelfde
1757 Dezelfde
1761 (De weduwe van Johannes Cuijpers)
1766 Dezelfde
1771 Dezelfde
1781 Dezelfde
26. 1741 Jacob Bijne; afgebrand
1746 De kinderen van Jacob Bijne; wordt herbouwd
1751 Dezelfde; onbewoond
1757 Dezelfde; bewoner: Laurens van den Bergh
1766 Claes Bijne; niet bewoond
1771 Claes Bijne; eigenaar en bewoner
1781 Anna Bijnen; bewoner: Niclaes Bijnen
27. 1741 Gijsbert Bijne; afgebrand en niet herbouwd
28. 1741 Eijke Bogers; afgebrand en niet herbouwd
29. 1741 Joannes Senders en de erfgenamen van Jan van Doren; bewoner: Johannes Senders
1746 Dezelfde eigenaars; bewoners: Catrien van Helmont en Anne-

- ke Bogers
1751 De weduwe van Jan Senders en de erfgenamen van Jan van Dorren; bewoners: Catrien van Helmont en Joannis Senders
1757 Dezelfden
1761 (Dezelfde eigenaars; bewoners: Catrien van Helmont en Peter van Riel)
1766 Dezelfde eigenaars; bewoners: Peter van Riel en Lambert Gruijters
1771 De weduwe van Jan Senders en Lambert Gruijters; bewoners: Jan Bogers en Lambert Gruijters
1781 De kinderen van Willem van Mol en Lambert Gruijters; bewoners: Lambert Gruijters en Hendrik van Stinhout
30. 1741 De weduwe van Jan Bogers
1746 Dezelfde
1751 Dezelfde
1757 Dezelfde
1766 Dezelfde
1771 Dezelfde
1781 Jan Janssens; medebewoner : Gerard van slaaren
31. 1741 De kinderen van Jan Senders; bewoner: Ariaan van Meir
1746 Dezelfde; bewoner: de weduwe van Johannes Zenders
1751 Hendrik van Nunen
1757 De weduwe van Hendrik van Nunen
1766 Dezelfde
1771 Dezelfde
1781 De kinderen van Hendrik van Nunen
32. 1741 Daandel Aarts van Gemert
1746 De weduwe van Daandel Aarts van Gemert
1751 Heijlke van Gemert
1757 Jan Snoekx
1766 Dezelfde
1771 Dezelfde
1781 De kinderen van Jan Snoecx; niet bewoond.

(wordt vervolgd)

XI. LEZERS LEVEREN HUN BIJDRAGE

1. ECHTPAREN VAN CROONENBURG (Kroonenburg, Cronenburg, Croonenborgh) van 1620 tot 1972, genummerd in alfabetische orde der voornamen met ouders en kinderen VAN CROONENBURG

Dit hoofdstuk zal in de volgende aflevering worden voortgezet.

2. Genealogische gegevens omtrent het geslacht VAN COLLENBURG vanaf het jaar 1629, genomen uit de Oirschotse retroacta en gerangschikt in alfabetische orde der voornamen met vermelding van de namen en data van de huwelijkspartners, ouders en kinderen (door Nico van Cuijck, Oirschot)
(vervolg)
36. JAN
z.v. Egidius en van Martijna de Croon
ged. 26-5-1857
37. JEAN
z.v. Wilhelmus en van Johanna van Woensel
overleden 12-12-1855
trouwt Antonia van den Bosch
kinderen:
Elisabeth
Adriaan
Barbara
Johannes, 24-6-1800
Jacobus, 7-1-1805
Joanna, 30-11-1811
Anna Maria, 7-10-1814
Willemiijn, 7-10-1814
Petronella, 27-2-1820
Willem, 23-8-1823
38. JEAN
z.v. Henri en van Willemein van Eijck
overleden 12-11-1814
39. JEAN
z.v. Jan en Maria Meeuws
ged. 23-1-1780
overleden 13-8-1835
trouwt Jeanne van Berendonk
40. JOANNES
z.v. Rutgerus Joannes en van Joanna Godefridus vanden Acker
ged. 30-3-1690
trouwt Catharina, dochter van Martinus van den Morselaer
kinderen:
Rutgerus, 5-11-1714
Martinus, 10-12-1715
Cornelius, 2-2-1717
41. JOHANNA
d.v. Dielis en van Barbara Legius
overleden 2-4-1819
42. JOHANNA
d.v. Jan en van Maria Meeuws
geb. 1783

- overleden 13-12-1843
trouwt in 1776 te Oirschot met Jean van der Vleuten
43. JOANNES
z.v. Egidius en van Joanna Diem
ged. 7-9-1809
trouwt 1-10-1839 met Jan Willemse, geb. 19-8-1811 te Nijmegen
44. JOANNA
d.v. Jan en van Antonia van den Bosch
geb. 30-11-1811
overleden 29-10-1891
trouwt 1-12-1876 met Laurentius van den Oetelaar, geb. 10-4-1809
te Gemonde
45. JOHAI'NES
z.v. Martinus en van Cornelia van Engelant
overleden 1-2-1813
46. JOHANNES
z.v. Johannes en van Antonia van den Bosch
geb. 24-6-1800
overleden 28-8-1871
trouwt 26-8-1827 met Petronella Erven, geb. 17-6-1794
kinderen:
Johanna, 26-1-1828
Jacobus, 18-5-1829
Maria Catharina, 29-10-1831
Antonis, 27-11-1833
Johannes, 17-10-1835
Antonetta, 22-12-1837
47. JOANNES
trouwt met Cornelia, dochter van wilhelmus van Doormaelen
kinderen:
Antonius, 9-11-1722
Joanna, 26-3-1724
wilhelma, 26-3-1724
Anna, 26-7-1726
48. JOANNES
z.v. Laurentius Albertus en van Joanna Maria Henricus Oome
ged. 26-1-1728
trouwt 30-1-1763 te Oirschot met Maria, dochter van Nicolaas
Theodorus Meeuws en van Helana Laurentius Brans, ged. 16-3-1741
kinderen:
Henricus, 6-3-1763
Laurentius, 15-1-1765
Nicolaas, 13-10-1766
Adriana, 26-12-1768
Adriana, 30-12-1769
Anna Maria, 26-1-1773
Adalbertus, 9-3-1775

- Nicolaas, 7-12-1777
Joanna, 23-1-1780
49. JOANNES
z.v. Martinus Albertus en van Cornelia Joannes van Engelant
ged. 26-5-1729 te Best
trouwt met Catharina, dochter van Henricus wilhelmus van Door-
malen en van Helena Johannes van Cleijnenbreugel, ged. 1-2-1745
kinderen: (allen gedoopt te Best)
Helena, 26-10-1766
Joanna, 17-8-1767
Martinus, 13-7-1768
Henricus, 2-7-1770
Cornelia, 3-10-1772
Adrianus, 13-5-1775
Adrianus, 1-8-1777
Anna Maria, 15-2-1780
Leonardus, 5-11-1782
Joannes, 5-2-1788
50. JOANNES
z.v. Josephus en van Maria van Dormaelen
ged. 23-12-1764
trouwt met Adriana, dochter van Joannes van Meulenbregt en van
Anna Hobbelen, ged. 22-4-1771
kinderen:
Catharina, 3-9-1795
Josephus, 19-9-1798
Joanna Maria, 11-12-1800
Henrica, 23-5-1803
Henrica, 5-11-1805
wilhelmina, 24-11-1808
trouwt later met Maria, dochter van Everardus van Gils en van
Henrica Petrus van Cuijck, ged. 8-9-1768
kind:
Anna Diaria, 7-5-1810

(wordt vervolgd)

XII. GIOVANNI EN MARTINUS: HET VERHAAL VAN EEN MOORD

(vervolg)

A.R.A. 's-Gravenhage, Archief van de Staatssekretarie, inv.nr. 4540

Het is zoo, de Regter heeft verklaard, dat het hem niet is gebleken, dat de doodslag met voorberechten rade zoude gepleegd zijn, maar hij heeft tevens verklaard, dat tusschen denzelfven en den diefstal (dit staat met zoo vele woorden in het arrest) een zooda-

niq, naauw verband is, dat heide deze feiten in de oestaaude omstandigheden ten eenenmale onafscheidelijk zijn, en dat uit den samenloop dier omstandigheden is afte leiden, dat de veroordeelde het voornemen zoude hebben gehad om zich van de gelden en goederen van Giovanni Castione meester te maken.

De Hooge Raad is eerbiedig van oordeel, dat de opgenoemde daadzaken, op zich zelve beschouwd, geene beweegredenen tot genade kunne opleveren; zoodat die beweegredenen, indien dezelve bestonden, zouden moeten gezocht worden in omstandigheden buiten de daad gelegen.

Dezelve acht het onnoodig, om tot bewijs hier van over ieder gedeelte dier daadzaken uitteweiden, daar zij luide genoeg spreken, om een breedvoerig betoog onnoodig te maken.

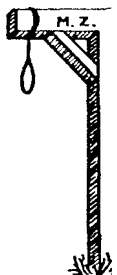
Doch er is een punt, waarvan hij vermeent een woord te moeten zeggen, namelijk dat de daad niet is gebleken gepleegd te zijn met voorbedachten rade.

Ware hier door den veroordeelden geen diefstal begaan, dan had de Regter des niettegenstaande de doodstraf tegen hem moeten uitspreken, als zijnde hij schuldig aan herhaling van misdaad; -----

In dit geval echter zou men niet gearseld hebben, om, even gelijk men zoo dikwerf in dergelijke zaken gedaan heeft, ook het verleenen van gratie te adviseren; - dewijl, ofschoon de herhaling van misdaad als eene zeer verzwarende omstandigheid moet beschouwd worden, de thans nog bestaande Wet te ver gaat, wanneer zij altéén uit dien hoofde eene daad met den dood bedreigt, welke anders die schrikkelijke straf niet zoude hebben ten gevolge gehad.

Maar hier bestaat meer, en de Regter zou hier de doodstraf hebben moeten uitspreken, ook dan wanneer de veroordeelde zich niet aan herhaling van misdaad had schuldig gemaakt, als hebbende hij eenen doodslag begaan, die de Wet met moedwilligen doodslag, gepleegd met voorbedachten rade, gelijk stelt: - daar art. 304. van het Straf-Wetboek ook hem met de straffe des doods bedreigt die een ander moedwillig van het leven berooft, wanneer die daad is voorafgegaan, vergezeld of gevolgd van eenige andere misdaad of wanbedrijf.

Het is waar, dit artikel van het Fransche Code Pénal is meermalen het voorwerp geweest van berisping, en de Hooge Raad zou, waar het eene

Wetgeving geldt, die in sommige harer bepalingen zoo algemeen wordt **afgekeurd**, - welke in het land zelve, waar voor zij was gemaakt, **reeds** aanmerkelijk is gewijzigd, en die bij ons niet duurzaam zal blijven bestaan, - gebreken der Wet zelve vermeenen als gronden tot gratie te mogen aanvoeren; wanneer men echter de hier begane misdaden aan de Wet toetst dan zal men zien dat, juist daar op toegepast, haar die berispingen niet treffen, en het bedoelde artikel **niet als gebrekkig** kan beschouwd werden.

Het moge toch te gestreng kunnen geacht worden, om hem met den dood te straffen die een moedwilligen doodslag zonder voJiSedachten rade begaat, **wanneer die daad slechts geheel** toevallig door een eenvoudig **wanbedrijf** is voorafgegaan, vergezeld of gevolgd, en zonder dat **tusschen die beide handelingen eenig** verband bestaat: - geheel **anders wordt de zaak, wanneer het ander** misdrijf, waardoor de doodslag is vooraf gegaan, vergezeld of gevolgd, eene **misdaad** is, en voornamelijk **wanneer die beide misdaden als onafscheidelijk moeten beschouwd worden, gelijk hier** (naar de uitspraak des Regters) moet worden aangenomen; want al s dan wordt nauwel i.j ks **eenig ander** geval denkbaar, dan dat de doodslag, zoo dezelve al niet gediend hebbe om de **andere** misdaad voorbereiden, gemakkelijk te maken of uittevoeren, toch gestrekt heeft, om die te verbergen of er de straffeloosheid van te verzekeeren, vooral wanneer, **gelijk hier, de veroordeelde** vooraf het voornemen gehad heeft om die **andere misdaad te plegen**.

En wanneer nu de **Wet reeds tegen** den eenvoudigen moedwilligen doodslag de straf **bedreigt, welke de naaste is aan die des doods**, kan de doodstraf tegen de daden, hier begaan, niet te **gestreng worden geacht, ten** zij men mogt willen beweren, dat er geen **onderscheid bestaan zoude** tusschen hem die een ander in eene opwelling van drift van **het leven** berooft, en tusschen hem, die uitgaat met het voornemen, om op de Openbaren Weg jegens een bepaald persoon een diefstal **te begaan**, en welke bovendien, in onafscheidelijk verband met dien diefstal, zich aan moedwilligen doodslag van dienzelfden persoon schuldig maakt.

Bij dit alles moet nog ten nadeele des veroordeelden gevoegd worden de herhaling van misdaad, welke ofschoon dan ook op zich zelve niet genoegzaam voor de doodstraf, echter steeds eene zeer verzwarende omstandigheid blijft uitmaken; z66 dat zijn toestand niet gelijk is met dien van hem, welke zich nog nimmer te voren aan misdaad had schuldig gemaakt.

De IJCA RAAD moet dus herhalen, dat de daad zelve, welke hier begaan is, naar Zijn gevoelen, geene beweegredenen oplevert tot genade. Gaarne wenschte hij die beweegredenen in omstandigheden buiten de daad te kunnen vinden, maar ook dáár heeft hij te vergeefs naar dezelve gezocht.

De gronden als zoodanig aangevoerd zijn twee in getal: Vooreerst de jonge jaren des misdadigers, en ten anderen, **gebrek** aan eene goede opvoeding.

Wat het eerste punt betreft, zoo blijkt uit de geboorte-akte, hij de stukken voorhanden, dat de supnliant is geboren den 12 September 1817 en dat hij dus op den tijd zijner misdaad (den aanvang **Juni** 1838)

bijna den ouderdom van één en twintig jaren had bereikt, een Leeftijd zeker nog niet ver gevorderd, maar toch genoegzaam om al het afschuwelijke zijner misdaad met oordeel des onderscheids te kunnen beseffen.

Ten opzichte van het tweede punt, zijne opvoeding, wordt in een uitvoerig bericht van de PrbEreur Generaal bij het Hof van Gelderland verklaard, dat de suppliant, van ouders, uit de Provincie Limb1rg afkomstig, die met eene mars-kraam rondreisden, te Arnhem geb3ien, nog zeer jong aan bloed- of aanverwanten niet verre van Maastricht ter verpleging is toevertrouwd. Dat hij vervolgens, toen de ouders voor eenigen tijd te Middelburg hadden gevestigd, défir, ten hunnen huize, zijne verdere opvoeding heeft gehad, en ook een jaar lang school-onderwijs heeft genoten. Dat hij na den dood zijner moeder, - in 1832 is gestorven, zijnen vader, welke zich toen weder als marskramer aan het reizen begaf, doch tusschen tijds nabij Oirschot zijn verblijf hield, op die reizen heeft vergezeld, en ciáá FITet alleen weinig heilzame lessen schijnt te hebben ontvangen, maar ook geenszins het beste voorbeeld schijnt gehad te hebben.

De Hooge Raad moet het aan meerdere wijsheid overlaten, of hier alién een genoegzame grond tot gratie :oude kunnen geacht worden te zijn legen. In het algemeen echter acht dezelve zich verplicht entemerken, dat die grond bij zeer vele, ja misschien bij de meeste boosdoeners bestaat, en dat gebrek aan eene goede zedelijke opvoeding, dat bolwerk tegen het kwaad, niet zelden bij den mensch de eerste verwijderde oorzaak is der euvel daden, waardoor hij eindelijk op de bank der misdadigers gebracht wordt.

Ten slotte vermeent men nog aan Zijne Majesteit het navolgende te moeten kenbaar maken:

De suppliant komt in de bestaande information voor als iemand van een' hoogst ligtzinnigen aard.

Zucht tot geld, ten einde hetzelfde in liederlijkheid te kunnen verkwisten, deed hem reeds op zijn 18e jaar twee diefstallen begaan in bewoonde huizingen, door middel van inwendige braak, en met behulp van valsheid in een onderhandsch geschrift, waardoor hij aan eenen buitenlandschen koopman, naar het schijnt met veel list, eene aanzienlijke partij goederen ontvreemde.

Pene infirmerie te 's-Gravenhage, waarin hij zich, ten gevolge van zijn losbandig gedrag, daarna bevondt, was de plaats, waaruit hij aan den Regter, te zake van die misdaden, wordt overgeleverd.

Dezelfde zucht tot geld vervoerde hem nu ook weder; naauwelijks twee maanden na zijn ontslag uit de straf-gevangenis te Woerden, tot de zoo veel afschuwelijker daad, waardoor hij niet alleen zijn even mensch op den openbaren weg van het zijne beroofde, maar zelfs de handen sloeg aan zijn leven.

ware het geoorloofd uit het zoo even gezegde een besluit te trekken: dan zeker zou men zich, van de terugkeering van dezen misdadiger in de Maatschappij, na eene gevangenis-straf van twintig jaren, de langste welke de wet kent, nog in de kracht van zijn leven, en in die gevangenis, naar het verledene te oordeelen, niet zedelijk verbeterd, - zeker voor de openbare rust en veiligheid niet veel goeds mogen voorspellen.

De HOOGHE RAAD acht zich dan ook na dit alles bezwaard, om Zijne Majesteit tot het verleenen van gratie in deze te adviseren.

De Hooge Raad der Nederlanden:
w.g. A.W. Philipse

Ter Ordonnantie van Denzelven:
De Griffier:
w.g. Brocx

(wordt vervolgd)

XIII. HISTORISCHE GEGEVENS OVER DE SINT-LAMBERTUS-PAROCHIE EN DE MARIA-KAPEL TE MEERVELDHOVEN

(door A. van Run)

(vervolg)

De eerder genoemde kerkelijke registers uit de 15e en 16e eeuw, de zogenaamde pouillés, die vele gegevens over de parochies in het oude bisdom Luik bevatten, bevinden zich in het bisschoppelijk archief te Luik, het aartsbisschoppelijk archief te Mechelen en het kloosterarchief van de Norbertijnen te Tongerlo. Deze registers zijn indertijd aangelegd in verband met de inning van bepaalde kerkelijke inkomsten. De inhoud van deze registers voor wat betreft de dekenaten Cuijk, woensel en Hilvarenbeek is in 1968 uitgegeven door Dr. G. Bannenberg c.s. (5), uit welke uitgave de hierna volgende gegevens dan ook zijn geput. De registers beslaan het tijdvak 1400 - 1566 met hiaten. Voor Meerveldhoven vinden we daarin het volgende vermeld. De kerk (dus de oude Lambertuskerk aan de Polkestraat) wordt aangeduid als "ecclesia dimidia", een zogenaamde halve kerk, zo genoemd naar de indeling der kerken in 3 klassen (hele, halve en kwart kerken) naar de hoogte van de kerkelijke belasting, die door de parochies aan het bisdom moest worden afgedragen. De indeling was gebaseerd op de materiële welstand van de parochies. Aan de bediening van de parochiekerk door een priester was een inkomen (beneficie) verbonden uit de opbrengst van de eerder genoemde tienden. Voor de kerk van Meerveldhoven wordt dit inkomen in 1485 en 1556 opgegeven als 20 mud rogge. De gegevens uit de pouillés hebben verder betrekking op pastoors (zoals we de beneficiebezitters verder maar zullen noemen), die om een of andere reden (b.v. studie te Leuven) de bediening van de parochie niet zelf uitoefenden en zich daarin lieten vervangen. Voor het verlof tot afwezig zijn en voor de waarneming moesten ze dan een bepaald bedrag betalen aan het bisdom. De hierna volgende lijst van nastoors en waarnemers vertoont hiaten. Eerstens zijn niet alle registers be waard gebleven en ten tweede worden pastoors, die in hun parochies de bediening zelf uitoefenden, meestal niet genoemd.

- 1400 pastoor Petrus, afwezig; waarneming door de priester Petrus, die tevens de **parochie Zeelst** waarneemt.
1405 idem; waarneming door de priester Petrus van **Lievendael**.
1421 Johannes Iluermeesters.
1421 Johannes Leonis (van Bladel), afwezig; waarneming door Henricus Decanus, die tevens Zeelst waarneemt.
1427)
1436 idem; waarneming door de seculiere priester Theodoricus van
1438 (der) **Horst**, die tevens Zeelst waarneemt in 1438.
1442
1443 idem; waarneming door Bartholomeus van de Velde.
1445j
1485 Johannes van der **Horst**
1497 Henricus van den **Loe**
1510 Theodoricus Berwinckel
1519 Walterus Boets, **afwezig**
1523 idem; waarneming door **Goeswinus Herberts**
1524 er is geen pastoor; **bediening der parochie door Goeswinus Herberts**
1530 Henricus van **Broeghel**, **afwezig**; waarneming door **Bartholomeus van Acht**
1536) Wilhelmus Heesters (of **Ileijsters**), **afwezig**; waarneming door
15371 Franciscus Everards
1556 Johannes Martens **van Steenel**
1562 Johannes Martens
1566 Johannes Martens

In de kerk van de H. Lambertus **bevond zich ook** een altaar, toegewijd aan de II. Maagd Maria, **waaraan een beneficie** verbonden was **onder de** verplichting van het lezen van **enige P.** Missen per week. **Dit altaar-beneficie** wordt in de pouillés **slechts** eenmaal vermeld **en wel in het** jaar 1562. Er was toen door **pastoor** Johannes Martens van Meerveldhoven een voordracht gemaakt van Henricus Dorn als **beneficiant in** plaats van de overleden beneficiant Christianus **Everards**. **Ook** aan het kosterschap te Meerveldhoven was een **beneficie verbonden**, dat blijkt de opmerkingen in **enige registers** van **weinig waarde was**. Als beneficianten worden vermeld:

- 1441 Lambertus van den Bosch, koster
1485 waarneming door Johannes, zoon van wijlen Arnoldus genaamd Vrye; van weinig waarde
1510)
1524 **waarneming** door de leek Johannes van Horst
1523 rector Magister Johannes
1556 er is geen beneficie; bediening van het kosterschap door de leek Stephanus Martens
1566 waarneming door Hubertus Judoci

Ten slotte de aantekeningen in de pouillés, die de Mariakapel betreffen. Zoals reeds eerder is vermeld, wordt de kapel in 1473 genoemd "noviter erecta", in 1497 "nova Ter Eijcken" en in 1510 "in quercu", "in de eik". De inkomsten van het beneficie van de kapel bedroegen 12

mud rogge. De beneficianten, ook wel rector genoemd, en hun waarnemers waren:

- 1473 Leonius van der Horst, afwezig
1474
1485 idem, waarneming door Johannes van der Horst, met 2 missen
1510 idem; waarneming door Paulus Beerwinckel, met 3 missen
1519 Leonius van der Horst, afwezig
1523 Magister Johannes Beyser (Beyste of Bestiers), afwezig
1524 idem; waarneming door Paulus Jacobs
1536 Magister Leonardus Karmans, afwezig wegens studie te Leuven
1556 Franciscus Everards, **aanwezig**
1566 Magister Henricus Doorn, **afwezig**; waarneming door Johannes Martens

Tot zover de aantekeningen uit de pouillés van 1400 - 1566. Een voortzetting van de lijst van pastoors van Meerveldhoven geeft Schutjes in zijn "Geschiedenis van het Bisdom 's-Hertogenbosch" (6):

- 1597 Gerardus Christiaens (Corstiaens), afkomstig van Eindhoven, overleden 16-12-1608. Schutjes vermeldt, dat de grafzerk van deze pastoor nog in de kapel aanwezig was. Hij moet hier doelen op de kapel, die in 1859 parochiekerk werd.
1608 Henricus Borchouts; hij werd in 1612 overgeplaatst naar Waalre en vandaar in 1618 naar Zeelst.
1612 Laurentius Mathijjiun; in 1616 overgeplaatst naar Zeelst.
1616 Johannes Ilenosset, afkomstig van Granvelle; hij deed in hetzelfde jaar nog afstand en was blijkens verdere gegevens iemand die het nooit lang ergens uithield.
1616 Hubertus van Laarhoven; hij bediende de parochie Meerveldhoven in de moeilijke tijd na het Twaalfjarig Bestand (1609 - 1621) in de Tachtigjarige Oorlog, waarin nu eens Spaanse clan weer Staatse troepen hier gelegerd waren. Voor de praktijk van de katholieke godsdienst werd het bijzonder moeilijk, nadat in 1629 Den Bosch ingenomen was door Frederik Hendrik.
1636 Johannes Leyten; hij was de laatste pastoor van Meerveldhoven vóór de Vrede van Munster, waarbij een einde kwam aan de Tachtigjarige Oorlog, maar waarna voor de katholieken van Brabant de ellende pas goed begon.

DE TIJD NA DE VREDE VAN MUNSTER IN 1648.

Bij de Vrede van Munster werd de Republiek der 7 Verenigde Provinciën door Spanje erkend en viel van de tussen de Republiek en Spanje betwiste gebieden o.a. de gehele Meierij van Den Bosch toe aan de Republiek. De onderhandelaars van de Republiek hadden niet toegegeven aan de Spaanse eis, dat zij de vrije uitoefening van de katholieke godsdienst zouden waarborgen (7). De hoogmogende heren van de Republiek, die het de katholieken in de jaren na de val van Den Bosch al behoorlijk moeilijk hadden gemaakt, verboden nu in de Meierij de uitoefening van de katholieke godsdienst geheel, verdreven de priesters en konfisqueerden de kerkelijke goederen en inkomsten van die personen en in-

stellingen, die woonden c.q. gevestigd waren binnen het grondgebied van de Republiek. Zo werd van de tienden, die te Meerveldhoven geheven werden, slechts die helft gekonfiskeerd, welke ten goede kwam aan de pastoor. De andere helft, die toeviel aan het Domkapittel van Luik, bleef tot 1803 in het bezit van het kapittel en werd hier door de rentmeesters van het Domkapittel verpacht. Hetzelfde lot van verbeurdverklaring ondergingen de inkomsten van de kerk en van de kapel, die zij hadden uit onroerend goed en die vaak bij testament erfelijk aan de kerk of de kapel waren vermaakt door inwoners van Meerveldhoven en van de omliggende dorpen.

De kerk van Meerveldhoven werd gesloten voor de katholieken en, in tegenstelling tot de kerken van o.a. Zeelst en Zonderwijk, niet in gebruik genomen voor protestantse godsdienstige bijeenkomsten. Ook de kapel werd gekonfiskeerd. De omwonenden hadden echter nog bijtijds het miraculeuze beeldje van O.L. Vrouw uit de kapel weggehaald en het ondergebracht op het Slotje te Blaarthem. De kapel werd het woonverblijf van twee protestantse kosteren, geheten Hermanus en Miechiel (de laatstgenoemde was eerder katholiek schoolmeester geweest), die alles wat aan de Mhriaverering herinnerde, eruit hebben gesloopt, o.a. de eikeboom met alle ex-voto's, die er in hingen. Ten slotte heeft men de kapel zelf omvergehaald, waarbij, zo werd verteld, menig inwoner van Meerveldhoven heeft geholpen. Dat de katholieken hielpen hij het uitbreken van hun eigen kerken kwam echter ook elders voor; zie, wat Ouwerling hierover zegt in zijn Geschiedenis van Deurne en Liessel (8). Volgens een inwoner van Meerveldhoven uit die dagen, die later het wervaren van de kapel op schrift heeft gesteld, van welk stuk een uittreksel te vinden is in de geschriften van P.N. Panken (9), stond de kapel met de toren aan de straat en was het schip van de kapel met stro gedekt. Het koor was echter van zodanige kwaliteit metselwerk, dat men er bij het slopen van de kapel niet in slaagde dit koorgedeelte geheel tegen de grond te krijgen. De ruïne heeft er nog gestaan tot aan 1860.

Al waren de priesters dan door de Republiek na 1648 officieel verdreven, de zielzorg ging toch heimelijk door. Ondanks de kloppachten op priesters en de velen, die gepakt werden en tot zware boeten werden veroordeeld, waren er steeds reguliere en seculiere priesters, die als boerenknechten vermomd door het land trokken, om de parochies te bedienen. Meerveldhoven was vanaf de tijd van de Vrede van Minster voor zijn zielzorg aangewezen op de priesters, die ook Zeelst verzorgden. De namen van de Zeelster pastoors, die tot 1859 ook Meerveldhoven onder hun hoede hebben gehad, zijn (6):

Henricus Borchouts, die van 1608 tot 1612 al pastoor van Meerveldhoven was geweest. Hij was pastoor te Zeelst vanaf 1618.

1684 Michael Heusch, een minderbroeder; het doopregister door hem bijgehouden begint te Zeelst al in 1668. Hij overlijdt op 10-11-1691.

1691 Johannes van Bree, afkomstig van Deurne; onder zijn pastoraat werkten te Zeelst tijdelijk ook pater Franciscus Renssen en de minderbroeder Van Effelt. Pastoor van Bree overlijdt in oktober 1715.

1715 Antonius de Leeuw, uit 's-Hertogenbosch; als waarnemer.

1715 Petrus Tegenbosch, uit Strijp. Hij was tevens deken van Eindhoven. Op 28-2-1716 werd hij als pastoor van Zeelst én van Meerveldhoven ingeleid. Pastoor Tegenbosch overlijdt in juni 1742.

1742 Gerardus van Houtert, uit Gestel; hij treedt op als waarnemer.

1745 Wilhelmus Petrus Vervorst, uit 's-Hertogenbosch. Ook hij werd als pastoor van Zeelst én van Meerveldhoven ingeleid. Vóór hij in Zeelst pastoor werd, was hij kapelaan in de St.-Jan in Den Bosch.

1748 Vincentius Dams, afkomstig van Tilburg, was abdijsheer van Postel. Voor hij in Zeelst kwam was hij kapelaan in Mol. flij overlijdt in december 1757.

1758 Petrus Christianus Davids, uit Budel, was in 1753 aangesteld als kapelaan te Zeelst en werd na de dood van de pastoor waarnemer. Pas in 1763 werd hij tot pastoor van Zeelst aangesteld. Onder zijn pastoraat werden in 1795 de kerken aan de katholieken teruggegeven. Pastoor Davids overlijdt 31-8-1804.

1804 Johannes Kuijpers, uit Eindhoven, was tevoren pastoor in Stratum en werd op 24-9-1805 ingeleid als pastoor van Zeelst en Meerveldhoven. Rij overlijdt 16-11-1825.

1825 Johannes Vervoort, uit Eindhoven, was vanaf 1821 kapelaan in Zeelst. Onder zijn pastoraat werd in 1859 Meerveldhoven weer als zelfstandige parochie hersteld. Pastoor Vervoort overlijdt op -7-1867.

We willen hier ook de namen noemen van de priesters, die als kapelaan van Zeelst mede de zielzorg van Meerveldhoven hebben verricht:

1716 Johannes Melis

1722 Andreas Verduyseldonk

1745 Antonius van Venroy

1750 Bernard de Roy, uit Oirschot

753 Petrus Christianus Davids, later pastoor te Zeelst

1763 Wilhelmus Arnoldus de Voocht, uit Eindhoven

1768 Petrus Janssens; hij werd later pastoor te Waalre

1770 Walterus Pompen, uit Leende; hij deed afstand

1792 Antonius Arnoldus Schey, uit Veghel

1800 Andreas van de Weyer, uit Lieshout. Hij heeft zich zeer verdienstelijk gemaakt voor de kapel van Meerveldhoven, zoals hierna nog zal bliken. Hij werd in 1810 pastoor te Strijp.

1810 Gerard van de Mortel, uit Deurne

1819 Cornelius de Roy, uit Best

1821 Johannes Vervoort; hij werd in 1825 pastoor te Zeelst

1825 Franciscus Wilhelmus Kuypers, van Stratum. Hij was reeds vanaf 1820 assistent te Zeelst

1833 Henricus Schoenmakers, uit Waspik

1838 Adrianus Godschalx, uit Berlicum

1840 Theodorus van Lieshout, uit ;hnen. Hij deed in 1844 afstand wegens ziekte

1844 Cornelius Berkers, uit Helmond. Hij deed in 1856 afstand wegens zijn leeftijd (66 jaar)

1856 Petrus Coolen, uit Nuenen; overleden 19-5-1857
1857 Antonius Johannes Henricus van Roosmalen, uit 's-Hertogenbosch.

Over hoe het de geloofsgemeenschap van Meerveldhoven vergaan is in de jaren na de Vrede van Munster weten we niets dan wat er in algemene termen over Brabant in die tijd bekend is, zie b.v. wat F.N. Smits (10) en L.G.A. Houben (11) daarover schrijven in hun geschiedschrijving van Eindhoven. De priesters waren ondergedoken en konden niet regelmatig in alle parochies in het geheim diensten houden. Voor vele katholieken, die in die dagen toch des zondags een H. Mis wilden bijwonen, betekende dat een zeer lange tocht naar plaats en net over de grens van de Republiek. Velen gingen ter kerke in Luyksgestel (wat toen geen grondgebied van de Republiek was), of trokken naar Achel, waar in de jaren na de Vrede van Munster door uitgeweken katholieken van deze streken de basis werd gelegd van de huidige Acheise Kluis. Het dopen van kinderen of het sluiten van een huwelijk voor een priester werd zwaar gestraft, indien het ontdekt werd, en niet alleen aan de priester werden dan boeten opgelegd. Niet alleen in het geestelijke werd Brabant onderdrukt, ook materieel werd het uitgemolken door onzinnig hoge belastingen en behandeld als een koloniaal wingewest: de onroerend-goedbelasting, verponding genaamd, werd b.v. alleen in de zogenaamde Generaliteitslanden geheven. Alle gelden, die steeds door de bevolking waren opgebracht tot onderhoud van priesters en kerken, moesten betaald blijven worden aan de nieuwe bewindvoerders, echter deze gelden werden nu aangewend ten gunste van predikanten en personen van gereformeerde religie, die in het kader van wat men de politieke reformatie noemde, overal de overheidsfuncties van de katholieken overnamen. liet is een raadsel, hoe het regime van een land, dat onder het vaandel van bevrijding en van godsdienstvrijheid zijn zelfstandigheid bevochten had op een vreemd en onverdraagzaam katholiek bewind, diezelfde vrijheden aan anderen op zo'n bruuske wijze kon ontzeggen. Het lijkt wel, of de bewoners van de Generaliteitslanden de last hebben moeten dragen van alle haat tegen het onverdraagzame Spaanse bewind, die in de Republiek gedurende de Tachtigjarige Oorlog heeft worden geschoten. Of echter zowel hij vele katholieke als gereformeerde machthebbers van die dagen ("christelijke machthebber" is eigenlijk een evangelische tegenspraak) de religieuze argumenten werkelijk de grond of slechts het excuus voor hun handelen zijn geweest, men leze daarover eens het boek van Erich Kuttner, "Het flengerjaar 1566" (121, waarin deze zijn bevindingen heeft neergelegd van een historisch onderzoek naar de achtergronden van de opstand tegen Spanje, die begon met de beeldenstorm in 1566.

De situatie werd voor de katholieken op godsdienstig gebied wat draaglijker na de oorlog, die de Republiek in bondgenootschap voerde tegen de Franse Zonnekoning, Lodewijk XIV, in 1671-1672. In die tijd was er rond Bostel een Frans leger gelegd van naar schatting honderdduizend man. Ook na het vertrek der Franse troepen bleven de scherpste kanten van de religieuze onverdraagzaamheid achterwege. De priesters konden zich weer openlijk vertonen, al moesten zij daarvoor vaak aan allerlei overheidsfunctionarissen hand- of smeergeld betalen. Ook de godsdienstige bijeenkomsten werden weer wat vrijer gehouden, al bleven de ker-

ken gesloten en moest men steeds op zijn hoede zijn voor een overval door wat men noemde "de geuzen". Overal richtte men noodkerken in, de zogenaamde schuurkerken of kerkchuren. Ook Meerveldhoven heeft zo'n schuurkerk gehad, die in gebruik is geweest tot 1796.

Noten:

- (5) G. Bannenbergh, A. Frenken en P. Hens, De oude dekenaten van Cuijk, Woensel en Hilvarenbeek in de 15e en 16e eeuw, I en II, 1968.
- (6) L.H.C. Schutjes, Geschiedenis van het bisdom 's-Hertogenbosch, I t/m V; St.-Michielsgestel, 1870-1876.
- (7) J.J. Poelhekke, De Vrede van Munster; Nijhoff, 's-Gravenhalte, 1948, pag. 474.
- (8) H.N. Ouwering, Geschiedenis der dorpen en heerlijkheden Deurne, Liessel en Vlierden; Deurne 1933, heruitg. 1974, pag. 349.
- (9) J.H.C. Biemans, Speurtocht naar de oude kapel van Meerveldhoven, De Rosdoek, afl. 7, pag. 25-33, 1976.
- (10) F.N. Smits, Beknopte geschiedenis van Eindhoven; Eindhoven 1889, heruitg. 1974.
- (11) L.G.H. Houben, Geschiedenis van Eindhoven; Eindhoven 1889, heruitg. 1974.
- (12) E. Kuttner, Het **Mongerjaar** 1566; Querido Amsterdam, 1974.

(wordt vervolgd)

XIV. ARCHIVALIA AANGAANDE DE OUDE KEMPISCHE GILDEN

Dit hoofdstuk zal in de volgende aflevering worden voortgezet.